

műsora

főszerepekben Lawrence Gray, sos hangos vigdejéből). Előtte: zenzációsan han felvonásban). Uj rak 10 és 20 lej. beszélő kutyák. ert csinál. (Az sch produkciójá. Vidám film- ben Dolly Haas, red Abel, Kurt

műsora

Premier! Itt a filmoperett. Fő- laire és Alexan- nekeselek. Non- őszereplői: Mü- sos burleszk és

Itt a tavasz! ett. Főszereplők: Alexander Gray, or előtt: 2 fel- Miksi-Maus.

etések

4 Lej
8 Lej
40 Lej
3 Lej
6 Lej
dott apróhírdé- rább. Díj előre lyeggel ellátott vrabbitunk.

ETROL

den gyógyszer- guerriában

jutányos áron nyelve, gyors- elmi levelezésre. román és német ghivásokat „Po- ba kérem.

gymekneve- rtás vezetésében Bizonyítványok lentkezéseket ké- j. Str. Bratianu.

ha konyha élés- ca 45.
ur és francia ke- nagyon jutányos- mal felvett szó- an utasítás szel- gépemen gyors- eteket kérem „mo- vatalba címezni.

bb zsidó körök- ten közvetít a titó Iroda Alba- an No. 17. (Vá-

zsidó család el- zongoratanítás. atás. Higienikus „Luiza Hirsch” hirdetőirodába

zsaszönyvek és eladó. Cim a

llátásra elfogad urileányt, vagy ongorahasznál- dea, Str. Cante- 42., I. 7.

er vegetárius ét- Regele Ferdinand óm alá. Bejárát ó árak!

ndelkező autori- rény elhelyezke- an.

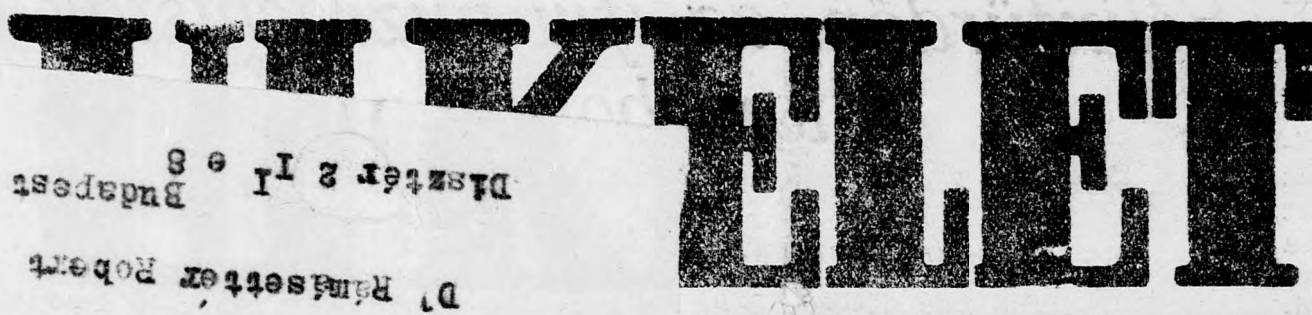
rházaktól teljes dok jutányosan.

s mail, aki auto- ást keres neológ Drágasani, jud-

XIV. ÉVF. * 186. SZÁM
Cluj—Kolozsvár, 1931.
augusztus 19 Szerda
5691 ÉV Elul 6

Taxa postala
plafite in numerar
No. 224.716-929

Ara 5 lej

ZSIDÓ PULTI KAN NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 16. szám. Telefonszám: 3-77
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej
KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

As Új Kelet az egyetemes erdélyi és bányási zsidóság politikai napilapja
Cikkeink utányomását a forrás megjelölésével engedjük meg
Kéziratokat nem küldünk vissza megörzésükre nem állalkozunk

Azzal még nem tette meg kötelességét, ha kifizeti előfizetési hátralékát...
Szerezzen egy új előfizetőt az Új Keletnek!

ha azt akarja, hogy az erdélyi zsidóság egyetlen organuma zavartalanul teljesítse kötelességét!

Brandsch

Diszes, szép pozíció a miniszteri bányászék, de Brandsch Rudolftól azért mégsem irigyeljük ezt a magas méltóságot. Nem, a kisebbségi miniszternek valóban nem lehet kellemes a helyzete. Már a felirati vita során csomó csipős megjegyzést kellett elszenvednie, többek között Goga kijelentését, hogy nem bízza államtitkokat egy olyan „idegenre”, mint Brandsch. Aztán jött a baccalaureatusi törvény, Brandsch első próbaköve, amelyre a parlament épp az ellenkezőjét fogadta el annak, amit Brandsch javasolt.

Most pedig megszületett a vérvád is Brandsch ellen. A békeszerződés revízióját követelte aradmegyei körútján — ezt harsogja a Viitorul és nyomában az egész nacionalista kórus Brandsch fejét követeli. Nem hiányzik a kórusból a kormány sajtója sem, amelynek kolozsvári szócsove tegnap intézett fulmináns támadást a kisebbségi miniszter ellen.

Brandsch természetesen cáfol, de cáfolat nélkül is mindenki tisztában volt vele, hogy az okos, óvatos és főként lojális Brandsch ilyen kijelentéseket nem tett. Az egész támadás jól kiszámított manőver volt, amelyről bizonyos kormánykörök sem állottak távol. Ez az, ami megdöbbentő.

Ha el akarják távolítani az „idegent” a kormányból, ennek megvan a módja. Meg vagyunk győződve róla, hogy Brandsch pillanatig sem fog ragaszkodni pozíciójához. Csak egy intést kell kapnia illetékes helyről.

De ez a harcmodor, urak, nem lovagias. Eppen egy kisebbségi miniszterrel szemben volna illő más fegyvereket használni.

A diploma-rendelet

Ha Romániában valamelyik politikai végérvényesen kompromittálni akarja ellenfelét, azt mondja róla, hogy barátja a kisebbségeknek. Tizenkét esztendeje a mióta csak Nagy-Románia létezik, ez volt a nagy ágyú a politikai arénában, amelyet mindig a döntő pillanatban sütöttek el. A kisebbségek felé mutatott jóindulat, vagy pláne barátkozás, a legfőbb büni, amit román politikai elkövetet.

Gondoljunk csak rá, a sajtótámadásoknak milyen infernális koncertje zugott fel, amikor a Maniu-kormány az esküt nem tett magyar tisztviselők nyugdíjügyének rendezéséhez fogott. Boila problémát, a nyugdíjtörvény értelmi szerzőjét, egyenesen hazaárulónak bélyegezték, aki Budapest zsidójában áll.

Most ugyanez a tánc folyik Jorga professzor körül a diploma-rendelet miatt, amely tudvalevőleg 1926-ig érvényesíti a magyar egyetem diplomáit. A bukaresti nacionalista sajtó felhőrdülésén nem csodálkozhatunk, de annál nagyobb a megdöbbenésünk a Patria mai vezetőikre felelt, amely valóságos utszéli demagógiával támadja a kormányt a rendelet miatt.

Folytatódik a kampány Brandsch Rudolf alminiszter ellen

Brandsch cáfolja, hogy revizionista kijelentéseket tett volna

A liberális párt hivatalos lapja nem veszi tudomásul Brandsch cáfoló nyilatkozatát

Bucuresti-Bukarest, augusztus 18. (Az Új Kelet tudósítójától). Az utóbbi napokban a bukaresti sajtó koncentrikus támadásokat intézett Brandsch kisebbségi miniszter ellen, akinek legutóbbi körútján mondott egyik beszédéből a határrevízió propagandát vélték kiolvasni. A napok óta tartó támadások élen a Dimineata áll, amely rendkívül éles hangon támadta Brandschot és követeli, hogy a kisebbségi alminiszter tisztázza magát. A Dimineata azt kívánja, hogy Brandsch nyilatkozzon: mondott-e Aradon revizionista tendenciájú kijelentéseket, vagy sem. A lap felhívja a kormányt, hogy tisztázza Brandsch ügyét és amennyiben a német alminiszternek tulajdonított kijelentések megfelelnek a tényeknek, úgy Brandsch vonja le nyilatkozatának konzekvenciáit.

Brandsch nyilatkozata

A sajtó-pergőtűre Brandsch most kommunikált tett közzé, amely a következőképpen hangzik:

„Tekintettel arra, hogy az utóbbi napokban az a hír járta be Románia sajtóját, miszerint én bizonyos kijelentéseket tettem volna, amelyek a versaillesi békeszerződés revíziójának szükségességét akarták kihangsúlyozni, a nekem imputált kijelentéseket a leghatározottabban visszautasítom, annál is inkább, mert szerintem azok minden józan gondolkozású román állampolgár

szemében is csak a fantázia szüleményének jelentőségével bírhatnak”.

A Viitorul folytatja a támadásokat

Brandsch Rudolf nyilatkozata azonban korántsem hűtötte le a bukaresti sajtó izgalmát. A Viitorul, amely tudvalevőleg a liberális párt hivatalos lapja s mint ilyen, csak szordinosan szokta támadni a kormányt, most feltűnő éles hangon fordul a német alminiszter ellen. A Viitorul kijelenti, hogy fenntartja értesüléseit, amelyek Brandsch aradi beszédére vonatkoznak. Hangsúlyozza a lap, hogy a nyilatkozat tulságosan későn jött ahhoz, hogy őszintének lehessen tekinteni. A cáfolat nem tisztázza Brandsch revizionista kijelentéseit, miért is a lap felszólítja Brandschot, távozzon helyéről.

A Viitorullal együtt a többi lap is folytatják támadó cikkeiket Brandsch ellen. Az ügynek még érdekes fejleményei várhatók, mert úgy látszik, hogy a bukaresti sajtó egyhangulag menesztetni akarja a kisebbségi minisztert.

— Az angol bankkormányzó utban van Kanada felé. Londonból jelentik: Montague Norman, az Angol Bank kormányzója, a Duhesse of Newyork fedélzetén utban van Kanada felé. Az angol bankkormányzó azért utazik olyan messzire üdülésre, hogy hamarosan ne hívassák vissza.

„Több mint ötezer erdélyi magyar és zsidó diplomáját érvényesítette a rendelet” — hördül fel a Patria és halált kiált a kormány fejére.

Igy cserélődnek fel a szerepek és közben nem veszik észre a kiváló politikai urak, hogy ezekkel a támadásokkal csak önmagukat kompromittálják. Mert ami ma igaz, az tegnap is igaz volt s ha Jorga ma hazaáruló, mert valamit tett a kisebbségekért, úgy tegnap Maniu is hazaáruló volt, mert állítólag szintén tett valamit.

Mi azonban mindkét urat kitűnő hazafiunk tartjuk. Különösen abból a szempontból, amit a kisebbségekért tettek. . .

Az elcsapott Thälmann

A német munkanélküliek milliós tömege egyfel megzsaporodott. Thälmannnak felmondották a főnökei. Nem első és nem utolsó eset a válsággal küzdő Németországban. Eppen ezért nem is érdemelne különösebb megjegyzéseket. Egy csöpp a keserű tengerben.

Am Thälmannnak nem Németországban mondották fel s a felmondás körülményei is olyan pikánsak, hogy megérdemlik a közelebbi vizsgálatot. Thälmann a világ egyik leghatalmasabb cégének alkalmazottja volt: az orosz kommunista internacionálé berlini megbízottja. Mint ilyen, a forradalmi kilengésekben specializálta magát. A közelmúlt eseményeinek bizonyossága szerint — elég sok rátermettséggel.

Thälmann intelligens koponya és meggyőződése tekintetében — becsületes.

Talán éppen ez a becsületesség törte ki a nyakát. Nem is talán, hanem egészen bizonyosan. Thälmann nem volt hajlandó a német kommunista tömegeket — Hitler és Huggenberg fehérterrorja számára szállítani. Ez volt a büne, semmi más. Thälmann volt olyan vakmerő, hogy a saját becsületességére, a saját lelkiismeretére hallgatott és nem a moszkvai parancsra.

Kétségen kívül vakmerő cselekedet volt ez. A középkorban eretnek-pert zudítottak volna a nyakába és máglyán égették volna el. A moszkvai inkvizitorok keze azonban akármilyen messzire elér — azt mégsem tudta elérni, hogy Thälmannt Berlinben elégecsék. Így tehát egy korszerű eszközhöz nyult: felmondott neki. Munkanélkülivé tette — munkanélküli segélyre való igényjogosultság nélkül. Röviden: prompt. Aki a világforradalmat elárulja, vagyis nem csatlakozik a kampókereszthez — az vesszen el.

Thälmann elcsapatása azonban nem az utolsó elcsapatás azon az uton, mely a világforradalomhoz vezet. A kommunista tömegek tekintélyes része ma már a lelkeben teljesen kiérdemelte Thälmann sorsát. És gondolkozik. Azon gondolkozik, hogy mikor fogja ő elcsapni Thälmann elcsapóit. Azaz: a világforradalom kampókeresztes orientációju vezérkarát: a moszkvai inkvizitorokat.

VILÁG TÜKRE

Macdonald alkonya

A hasonlatok mindig sántítanak, aki pedig sántít, az rendszerint késve éri be a kitűzött célt. Ennek ellenére: a hasonlatok mégis alkalmasak arra, hogy bizonyos rejtett részleteket megvilágítsanak.

Macdonald, az angol munkáskormány elnöke, mióta másodsor van kormányon, rendkívüli hasonlatosságot mutat azokhoz az orvosokhoz, akik, mialatt idegen betegeket gyógyítanak, megfelelő keznek a saját betegségükről. Három év óta áll az angol munkáspárt vezére az angol birodalom élén s azóta ugyszólván kizárólag idegen páciensekkel foglalkozik. Tevékenysége, egy a multban, mint a jelenben, csaknem kizárólag külpolitikai ügyekre szorított, illetőleg szorítottak, részben ma is. A londoni flottaegyezmény, a chequersi találkozó, a berlini látogatás, a Hoover-üzenet voltak fontosabb állomásai ennek a tevékenységnek, mely — bár kétségen kívül ért el világpolitikai jelentőségű eredményeket: Anglia földjén, főleg pedig az angol tömegek számára mégsem teljesítette be azokat a várakozásokat, amelyeket hozzájuk fűztek.

Macdonald és az angol munkáspárt jobbszárnyának tragikuma éppen abban áll, hogy mialatt anyagi és morális kapacitását világproblémák rendezésére fordította, — otthon, a szűkebb pátriában ugyanaz a válság lett urrá a lelkeken és a gazdasági életben, amelyet ő Európában, sőt Amerikában is szánálni akart.

Az Internacionálé nemrég lezajlott bécsi kongresszusán az angol munkáspárt baloldali szárnyának vezére: Maxton, már éles kritikát hallatott az angol munkáskormány politikája fellett. Ez a kritika alighanem komoly, sőt komor visszhangja volt azoknak az elégedetlenségeknek, melyek az angol munkástömegek lelkében alakultak ki a Macdonald-kormány három éves kormányzása alatt. Kritizálni mindig könnyebb, mint cselekedni: mondja egy lapidáris megállapítás. Bizonyos, hogy a Macdonald-kormány helyzete, a maga relativ többségével és a demokrácia klasszikus légkörében, főleg pedig a mai világkrisis fokozott lázában: nem volt könnyű és ma sem az. Valóságos egyensúly-művészet, amit az angol munkáskormány három éves uralma óta felmutat. Relativ győzelmét az angol tömegek megnövekedett szociális igényeinek köszönhetette, annak a hitnek, hogy egy második Macdonald-kormány, ha nem is teljes egészében, de bizonyos vonatkozásokban meg fogja közelíteni a szocialista ideálokat.

Ezekből az ideálokból azonban vajmi kevés valósult meg. Macdonald hónapok óta csak külpolitikai sikereivel tudja paralizálni azokat az elégedetlenségeket, melyek pártjában dultak. Csak nehezen tudta elhíttetni választó tömegeinek jó részével, hogy kormányon kell maradnia, annak ellenére, hogy ezzel népszerűségét kockáztatja. A baloldali elemek ezzel szemben arra hivatkoztak, hogy egy munkáspártnak nem szabad tulságosan nagy kompromisszumokat engedélyezni ellenfelei számára, ha ezzel világnézeti álláspontját és végső céljait veszélyezteti.

Macdonald ennek ellenére tartotta pozícióit és kétségtelen, hogy külpolitikai

vonatkozásokban az idő őt igazolta — mindaddig, amíg a válság vihara Angliába is meg nem érkezett.

A válság azonban szinte máról-holnapra tette illuzóriussá mindazokat az eredményeket, amelyeket a munkáspárt a szociálpolitika és a világ pacifikálása terén ezideig elért. Indiában a helyzet újra felborult s a liberálisok, akik eddig a konzervatív feudalizmussal szemben szívesen állottak a munkáspárt mellett: most, a londoni City befolyása alatt, szintén frontot alakítottak ki a munkás kormány ellen. A City mindig csak addig liberális, míg a font stabilitásáról nincsen szó. Pénzkérdésben azonban a liberálisok, akik az angol nagyipar és pénztöke képviselői, ép úgy nem ismerik a szentimentalizmust, mint a konzervatívok.

A múlt hetekben még komoly formában jöttek hírek arról, hogy Macdonald és kormánya koncentrációs kormánynak fogja átadni a helyét — Lloyd George elnöksége alatt. A koncentráció mindezeidig nem valósult meg, de közben olyasmi történt, ami a kompromisszum területén talán a koncentrációt is felülmulja. Macdonald takarékosági bizottságot állított össze, melyben a vezetést csaknem teljes egészében a pénzügyi expozenseinek engedte át. Ez a takarékosági bizottság már megtette javaslatát s a javaslatok tömkelegében legelső sorban a munkanélküli segélyek tetemes leépítését követeli. A takarékosági javaslat legnagyobb tétele: 96 millió font, éppen a munkanélküli segélyek leépítéséből állana elő.

Csak természetes ezek után, hogy az angol munkáspárt egy tekintélyes része viharos felzúdulással fogadta a takarékosági bizottság javaslatát. Szinte máról-holnapra változott meg a munkáskormány helyzete s azok, akik még tegnap minden kompromisszumot meg tudtak bocsátani a világpolitikai sikerek fejében: ma elfelejtették ezeket a sikereket. Macdonald és kormánya környezetének három éves erőfeszítése saját pártjában érkezett el ahhoz a tragikus fordulathoz, mely ezt a működést mindig rejtetten kísérte.

A relativ többséggel való kormányzás és a kelletnél több kompromisszum melyet Macdonald saját pártjával szemben — a liberálisoknak és konzervatívoknak tett, mintha most önmagát meg bosszulni készülődne. S így nem lehetetlen, hogy a legközelebb összehívandó rendkívüli parlamenti ülészen a munkáskormányt saját pártja fogja megadni a kegyelemdíjást. Nem lehetetlen, hogy a munkanélküli segély leépítése kérdésében az angol munkáspárt parlamenti tagjai lesznek azok, akik leszavazzák Macdonaldot s így fogják kényszeríteni arra, amit már régen javasoltak neki, hogy a párt népszerűségének és világnézeti intaktásának megmentése érdekében — adja át a helyét.

Ha így fog történni, akkor talán az angol munkáspárt megmenti legközelebbi jövőjét, de Macdonald, a vezér felett összezsápnak a hullámok. S ezzel az a tragikum, amely három éves kormányzását rejtetten kísérte, véglegesen be fog teljesedni.

Salamon László

MEGJELENT!
TOLSZTOJ
A 20. SZÁZAD MÉRLEGÉN

doktori tanulmány a liegei egyetem filozófiai fakultásán
Irtta: Dr. Stern Ignác

Ára 20 lej

postán küldve 31 lej, mely összeg bélyegben is beküldhető. Megrendelhető a szerzőnél, Cluj, Str. Albine 89 és az Uj Kelet könyvostályában

Félicsfürdön, az ifju mizrachisták sátoráborában

Félicsfürdő, augusztus 18.

A Félicsfürdő felé dőcögő vicinális nyitott ablakain át héber dalok busongó melódiait hozza be a szél. Az állomáson szolgáló bakterháztól évszázados fenyők közül integetnek felénk a sátorábor esőverte vásznai és a parancsnoki sátoron lobogó kék-fehér selyemzászló. Ennek a fenyvesnek tövében ütötte fel táborát a Mizrahi-szervezet ifju- és lelkes gárdája. Kis oázis ez, a fürdővendégek európai elengaciájú sokasága között. Nyolcvan mosolygó arcú gyerekek, napótté izmos fiatalok, akik a cionista mozgalom regeneráló levegőjében, a fürdő differenciált izlésű társaságában a munkás jövőt képviselik. A tábor kapujában kis egyensapkás akibánus áll őrt, a fürdőközönség érdeklődésének középpontja. Felette egy „Machne Bné Akiba” feliratu tábla — perze héber betűkkel stilizálva — jelzi a kis kék-fehér had birodalmát. A bemenet tilos, de sippelésre a mozgékony szolgálatos táborost; Bergfeld Izso, hamarosan előkerül és a vendégeket a parancsnoki sátorhoz vezeti. Davidovits Ferenc és Nóta Vilmos parancsnokok üdvözölnék itt.

A tábor élete

Pár perc múlva már előttem zajlik le a tábor elkülönített kis világának egész élete. Héber vezényszavak, játékos csoportok zsiabongása, a komolyabb és képzetbebb ifjak tudományos vitái kavargják fel a fenyves évszázados csendjét. Szegall Dow helyettes parancsnok szabados gyakorlatokat végeztet a fiukkal, majd kettős sorokban vonulnak be a belterületre. Az első sátorban Zahavy országos főparancsnok elnökletével a vezetők, meghívást tartanak. Közben Kahan élelmező „tiszt” jelenti a napi menüt.

Budapesti vendégek

A tábornak külföldi vendégei is vannak: budapestiek. A parancsnoki sátor mellett terjedelmes ponyva alatt lakik az öt tagú társaság. A Dob ucai zsidógyerekek nagyszerűen érzik magukat az erdélyi fenyves cionista levegőjében. Közéjük tartozik a tábor legfiatalabb tagja, a 12 éves Rottenberg Slomo. Hozzám fordul és bizonygatni igyekszik, hogy ő már nem gyermek, egészen nagy fiu. Kér, interviálják a vezetőknél, hogy őt is tegyék őrszolgálatra. Nem fél ő éjjel, hiszen tavasszal már „bármicvo” lesz. A kis Vencel Andor gesztikulálva magyaráz a pesti Dob ucai gettó-hirességekről. Büszkén meséli, hogy a legjobb magyar profifutballisták a Dob ucaiból kerülnek ki. Godinger már komolyabb. Ő az otthonmaradt akibánusoknak ír levelet, a tábor-élet örömeiről. Pár lépéssel odébb a „machne háivrim” (héberül beszélők) csoportja vitatkozik. Schapira élesen ostromozza Gordont, a szabadgondolkodót. Berliner Hersch Petőfi „Apostel”-át fordítja héberre, míg Herskovits Hameirnek nemrég megjelent háborus regényéről tart előadást.

A kolozsvári sátrakban is élénk az élet. A Bar-kochba sátor előtt, Pikk Miksi őrsvezető örömmel újságolja, hogy a reggeli sátorversenyen ők nyerték az első díjat, a másodikon pedig a kolozsvári Jirmijahu Jeremiás és a váradi Raw Berlin osztozkodtak. A beszélgetést itt váratlan esemény zavarta meg.

Első segélynyújtás

Autótülkölés hallatszik és a tábor előtt elegáns turaautó stoppol le. A kocsiból elegáns román ezredes ugrik ki feleségével. A fürdőhöz jövet kis baleset érte őket. Az ezredes felesége felső karján horzsolásokat szenvedett. Hamarosan előkerül a tábor mentőosztaga Fisch Maki személyében, aki hozzátértséssel nyújt első segélyt a megsérült uriaszonynak.

Az ezredes végigkezel az összes körülálló zsidógyerekekkel és levizitel a parancsnoki táborban:

— A király is aludhatna ebben a sátorban — mondotta látva a sátor fényűző és kényelmes berendezését.

A Mizrachisták üdvözlő sorsfala között, halás köszönettel távozik az ezredes.

„A kaja-sátor”

Dél van. A „kaja-sátor” előtt nagy a tumultus. A trombitás, Sajovits gyerekek, gyülekezőt fuj. Rendezett csoporttá válik a sátor előtt az ebédet reklamálo tömeg és törülközővel mennek a kézmosáshoz. Azután asztalhoz ülnek. Zöldbaleves, töltött paprika és kukorica kerül az asztalra. Irigylésreemeltó étvágyuk van ezeknek a gyerekeknek, legtöbbje repetái. Közben Grosz Chaim, a tábor fenegyereke élceivel szórakoztatja az amugyis jókedélyű társaságot. Izgatott cionista vita kerekedik. Jabotinszkynek van a legtöbb hive, de Farbstein szellemében. A vitában perze csak a nagyok vettek részt, a kicsinyeket a futballmeccs jobban érdekli. Ők a tábor futballcsapatának felállításáról vitatkoznak.

A szatmáriakat a szefárd zsidóság vezérének, Freund Chaim feleségének látogatása foglalkoztatja. „Mit szólna hozzá? ... Látod, a táború után Freund Chaimné milyen lelkesülten tapsolt nekünk? Még a perselybe is dobott!”

A táborban ezt tekintik a vallásos cionista ifjuság legnagyobb „politikai” sikerének.

Mezumen-bencsolás után — mert péntek van — mindenki lázasan készül a szombatra. Van itt sürgés-forgás és a gyertyagyújtás órájában kettős sorokban, énekszóval vonulnak Félix kis templomba. Keddussal engem tiszteltek meg. Szombaton reggel elfelejtene felkelni, mert riadót fujni tilos és bizony a táborozók jól kihasználják ezt a tilalmat.

Szombat a táborban

A szombat talán a legmozgalmasabb napja a tábornak. Két Félixen nyaraló ort. rabbi látogatja meg a táborot és azért dicsekszik a fiukkal, mert reggel-este minjámhoz járnak. Később két reverendás román esperes jelentkezett a tábor bejáratánál. Nekik a példás rend és fegyvelm tetszik, valamint az, hogy a bejáratnál a zsidó zászlót együtt lengeti a szél a román trikolorral. Sok szerencsét kívánnak a táborozóknak távozáskor. Vasárnap a

Ujabb terrorista cselekmények Irországban

Berlin, augusztus 18. Oberpfalzban, a Regensburg—Amberg közötti vasúti vonalon újabb vasúti merényletet kíséreltek meg. A Regen folyó felett átívelő vasúti hid mindkét sínparjára talpfákat helyeztek el. Egyik sínparjóra gyorstehervonat futott át s kivette a talpfákat anélkül, hogy kisklott volna. A személyzet értesítette a munkásosztágot s ezek eltávolították a másik sínparjóról is az akadályt.

Dolly karriert csinál

Csütörtöki kezdettel mutatja be a Szinkör Mozgó a legújabb filmgyártás egyik legkedvesebb, legmulatságosabb termékét, amelynek címe: Dolly karriert csinál. Ez a bohóziati elemekkel átszótt, rendkívül eleven tempójú operett az Ufa Rabinovitsch-Bloch produkciójának gyöngye. A kis Dolly, egy kalapszalón elárusítóje, fut meg a filmben óriási karriert, szerelmeken és egyéb bonyodalmakon keresztül, amíg végül nagy művésznővé női ki magát. A film főszerepét az ünneplést nem szubretprimadonna, Dolly Haas játssza, a többi szerepek pedig a kitűnő Alfred Abel, Kurt Kerron és Oskar Karl-

weis kezeiben vannak. A Szinkör Mózgó ezt a nagy attrakciót is 10 és 20 lej helyi árakkal mutatja be.

— Változékony időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint változékony időjárás várható, helyenként esővel. A hőmérséklet Budapesten ma délelőtt 18 fok Celsius volt.

— Betiltották a budapesti szociáldemokraták gyűléseit. Budapestről jelentik: a szociáldemokraták ma estére tervezték a 9. gyűlést, amelyen a pénzügyi és gazdasági válsággal, a munkanélküliséggel, a politikai helyzettel kívántak foglalkozni, a főkapitány nem engedélyezte.

Vegyen részt
a Kováts P. Fiai
Díjak lei 60.000 **Fotóversenyén**

értékn. Kérje azonnal a részletes fe tételeket melyet díjtalanul küldünk

KOVÁTS P. FIAI fotószaküzlet, Cluj, Piata Unirii 8. Telefon 2—67.

A Zsidónő Szakácskönyve

1000-nél több kitűnő recept. A közel 400 oldalas, szép kiállítású vászonfűtéses könyv

ÁRA: 300 LEI

Kapható az UJ KELET könyvostályában

fürdővendégek százaí írják be nevüket vendégalbumba. Ugy ők, mint a fürdőigazgatósága nagy szeretettel veszik körül. Egy terebélyes tölgyfa alatt működik a táboriroda. Abramovits tábori titkár ott fogalmazza a napi parancsokat, melyet Leó Hilel, a tábor pénzügyministere a kiadásokat könyveli. A kaja-sátorban Lebovits „kajamester” uszonát hangosítja. A Félixen nyaraló nagyváradi Davidovits Manci, a tábor anyahelyettese odaadja munkásságát főképp odakoncentráli, hogy mindenkinek jusson az edelőből.

Estefelől dalolva érkeznek az erdőből szatmáriak, Száraz galyakat gyűjtöttek táborútnak. Este a fürdővendégek nagycsoportja jelenik meg és hallgatja végig a táború műsorát. Jullalák. . . Hegedűs és énekszó szerepelnek a programon. A ifjak ropva táncolják a hórát a mindvidám Bergfeld vezetése mellett. Rá Efraim dr. Bárdos Imre, Juszt Mois Neumann Jenő, a tábor vendégei tartanak lelkesítő előadásokat. Herskovits Chaim a zsidó lángokról beszél, a bájos kis Votickzy Elvira Kolozsvárról klasszikus táncot mutat be. Közben autóval a város sómérok érkeznek meg. Meleg üdvözlőszavak. A sómérok és akibánusok együttesen a hórát.

Nemsokára lefekvést fujnak, az éjjeli őrk szolgálatba lépnek és a tábor hennit tér, hogy erőt gyűjtsön a holnap fátadalmakhoz és örömhöz.

Slomo Zamora

Cluj-Koloz Uj Kelet tudással, amely ismertettünk közös felé a den délelőtti őrigazgató őzes apóstát, Csevel, Német dötte őket az ügy első két tott szereplő zetőgyész vezetőbe helye Győry Győ tőztatását egy hallgatás elő Csizmás József jelentést tett kicsalta tőle a betétkönyvet zet állította k pedig a Koloz Hitelbank rt. zett el Csizma három nappal könyveket Csizmalommal a miniat is adta az

A rendőrségi állapotást tett a kapcsolatban. igazgató hétfőn hallgatásokat sorban Győri hogy mit tud a lepetésről va szókott bankigaz semmit nem ak meglepetészerű ezer lejes betétk at. Ugyanakkor Lőrinczy Győri hová fordítsa a amit valamósa Józsefet küldte nal kifizették a Draghiciu ren jegyzőkönyvbevé delte mindkettő tartóztatási ajár az ügyészség fo ben történt első pontból is rend a nyomozás men

Már Lőrinczy ban komoly gyan Győző bűnrész Lőrinczynek mir ugy az Autoglob dálnál történt t jobbkeze volt Lő nére a nyolc né sikerült terhelő Nem sikerült és a naiv ember a legnagyobb tájé zott olyan üzlet pedig vezetőszer tások során álla hogy nem tudja, harácsolts pénzek arról, hogy milye verezett Lőrincz szerre kiderült, betétkönyvekről, során letagadta. a legjobb bizony legalább is részbe dolgaírol.

Győri tu

Másrészt pedig letartóztatás anna mi közve volt Gy hez. Volt alkalmu Győri szerepe titokzatos apróhi tett a lapokban Kolozsvárról Ujsz nek furcsa eltűné hagyott hátra es

Megtörténtek az első letartóztatások a Lőrinczy-ügyben

Az egyik lopott betétkönyvet Győry Győző váltotta ki a bankból, Lőrinczy szökése után

Kolozsvári szemtanuja van Lőrinczy szökésének. Ma kezdi meg a vizsgálóbíró Győry Győző és Németh József kihallgatását

Cluj-Kolozsvár, augusztus 18. (Az Uj Kelet tudósítójától). A két feljelentéssel, amelyet a tegnapi számunkban ismertettünk, végre elindult a kibontakozás felé a Lőrinczy-ügy rejtélye. Kedden délelőtt tíz órakor Draghiciu rendőrigazgató őrizetbe vette Lőrinczy Mózes apját, Győry Győzőt és unokaöccsével, Németh Józseffel együtt átküldte őket az ügyészséghez. A Lőrinczy-ügy első két bűnrészességgel gyanúsított szereplőjét, Filipescu Richard vezetőügyész vette át, aki előzetes letartóztatásba helyezte őket.

Győry Győző és Németh József letartóztatását egy tizenkét óráig tartó kihallgatás előzte meg. Megírtuk, hogy Csizmás József CFR műhelymunkás feljelentést tett Lőrinczy ellen, mert az kieszalta tőle két betétkönyvet. Az egyik betétkönyvet a Kereskedelmi Hitelintézet állította ki 88 ezer lejről, a másikat pedig a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt., ahol 36 ezer lej helyezett el Csizmás Lőrinczy eltűnése előtt három nappal elkérte ezeket a betétkönyveket Csizmásról, aki teljes bizalommal a mindenható bankvezető iránt át is adta azokat.

Győri bűnrészessége

A rendőrségi nyomozás szenzációs megállapítást tett az ellopott betétkönyvekkel kapcsolatban. Draghiciu Aurel rendőrigazgató hétfőn délután kezdte meg a kihallgatásokat ebben az ügyben és első sorban Győry Győzőt fogta vallatóra, hogy mit tud a két betétkönyvről. Itt meglepetéskeltő vallomást tett Győry. A megszökött bankigazgató apósa, aki mindeddig semmit nem akart tudni veje üzelméről, meglepetésszerűen beismerte, hogy a 36 ezer lejes betétkönyvet Lőrinczy neki adta át. Ugyanakkor utasításokat is adott Lőrinczy Győrinek arravonatkozólag, hogy hová fordítsa a felvett összeget. Győry — amint vallomásaiban elmondta — Németh Józsefet küldte el a bankba, akinek azonnal kifizették a 36 ezer lejt.

Draghiciu rendőrigazgató a vallomások jegyzőkönyvbevétele után azonnal elrendelte mindkettőjük őrizetbe vételét és letartóztatási ajánlással átszállította őket az ügyészség fogházába. A Lőrinczy ügyben történt első letartóztatások két szempontból is rendkívüli fontossággal bírnak a nyomozás menetére.

Már Lőrinczy leleplezésének első óráiban komoly gyanúk merültek fel Győry Győző bűnrészességét illetően. Győry Lőrinczynek minden ügyében benne volt, úgy az Autoglobnál, mint az ügyvédi irodáknál történt tranzakció alkalmával a jobbkéz volt Lőrinczynek, de ennek ellenére a nyolc napi nyomozás alatt nem sikerült terhelő adatot felmutatni ellene. Nem sikerült és pedig azért, mert Győry a naiv ember arcát öltötte magára és a legnagyobb tájékozatlansággal nyilatkozott olyan üzleti ügyekről, amelyekben pedig vezetőszerepet játszott. A kihallgatások során állandóan azt hangoztatta, hogy nem tudja, mit csinált veje az összeharcsolt pénzekkel és fogalma sem volt arról, hogy milyen betétkönyvekkel manőverezett Lőrinczy. Most azonban egyszerűen kiderült, hogy mégis tudott holmi betétkönyvekről, de eddigi kihallgatásai során letagadta. A Csizmás-féle betétkönyv a legjobb bizonyítéka annak, hogy Győry legalább is részben tájékozva volt Lőrinczy dolgairol.

Győri tudott Lőrinczy szökéséről

Másrészt pedig rendkívül értékes ez a letartóztatás annak megvilágítására, hogy mi köze volt Győrynek Lőrinczy szökéséhez. Volt alkalmunk rámutatni arra, hogy Győry szerepe Lőrinczy szökésében, a titokzatos apróhirdetés, amelyet Győry tett a lapokban közzé, a rejtélyes autót Kolozsvárról Ujszékelyre és annak a levélnek furcsa eltűnése, amelyet Lőrinczy hagyott hátra családjának, mind arra

engednek következtetni, hogy Győry tudott Lőrinczy szökéséről, sőt önkénytelenül adódott az a feltevés, hogy menekülését elősegítette. Csizmás betétkönyvének teljes titokban történt leszámítása is gyanús tanúsítja alá ezt a következtetést. Lőrinczy utasítást adott Győrynek arra, hogy hová és kinek fizessen a felvett 36 ezer lejből. Miért kellett utasításokat adni Lőrinczynek? Ha nem akart volna szökni, ha valóban csak három napot szándékozott volna Kolozson tölteni, akkor nem lett volna semmi szükség utasításokra. Hiszen Lőrinczy önmaga vezette ügyleteit, azok olyan kuszáltak és homályosak voltak, hogy még Győry sem tudta kiérteni magát bennük. Egészen természetesnek látszik, hogy Lőrinczy szökése után gondoskodni akart legalább pár hónapra családjáról és ezért kapta meg Győry a betétre vonatkozó utasításokat.

A vizsgálóbíró ma kezdi meg a kihallgatásokat

Ezek az elgondolások vezették Draghiciu Aurel rendőrigazgatót is, amikor Győry Győzőt és Németh Józsefet őrizetbe vette. Nagyon valószínű, hogy Győry Győző letartóztatása után nyilvánosságra kerülnek mindazok a részletek, amelyeket az eddigi nyomozás nem tisztázhatott. A két letartóztatott aktáit Filipescu Richard vezetőügyész Pastia vizsgálóbírónak adta ki, aki szerdán reggel kezdi meg a kihallgatásokat. Majdnem bizonyos, hogy szerdán délelőtt elrendelik Győry Győző és Németh József ellen a 30 napos vizsgálati

fogságot.

Ami Lőrinczy hollétét illeti, a nyomozás befejezett tények tekinteti, hogy a szélhámos bankigazgató valóban átszökött Oroszországba. Ma már kolozsvári szemtanuja is van annak, hogy miként szökött át Lőrinczy Oroszországba. Soltuz Sergie, a kolozsvári árvaszéki hivatal tisztviselője szabadságát Sorocában, szülővárosában töltötte. Soltuz Sergie szemtanuja volt Lőrinczy szökésének, amit előtünk a következőképpen beszélt el:

Egy szemtanu Lőrinczy szökéséről

— Vasárnap, augusztus 9-én találkoztam Soroca főútcáján Lőrinczyval. Értelmezőleg meglepetéssel láttam az ország keleti sarkában a kolozsvári bankigazgatót, akit meg is kérdeztem, hogy mit keres itt. Lőrinczy erre kitérő választ adott és hogylétem felől érdeklődött, végül kijelentette, hogy üzleti ügyekben utazik. Meghagyta nekem, hogy adjam át kollega nőmnek üdvözlétét, akit ő ismer.

— Aznap nem láttam többet Lőrinczyt, de hétfőn délelőtt találkoztam vele a Dnyeszter partján. Itt rendesen szabadfürdőznek az emberek, de nagyon szigorú ellenőrzés mellett. Minden öt méternyire áll egy határőr és amellet állandó járőr cirkál. Lőrinczy egyedül volt a parton, én egy társaságban mintegy száz méternyi távolságban fürödtem. Nem láttam, mikor vetkőzött le Lőrinczy és azt sem láttam, amikor átuszott a tulsó partra. A déli órákban történt az egész. Egyszerre fegyverdörrenésre lettünk fi-

Cluji Zsidó Leányotthon

Strada Iuliu Maniu 9 szám

Egyénekenkénti gondos, családi nevelés, modern pedagógiai irányelvek alapján. Minden irányú továbbképzés, u. m. nyelvek, zene, irodalom, művészet, stb. terén. Használati nyelvek német, francia. Méréselt díjazás. Prospektus.

Vezető Hochmann Aurora

gyelmesek. A Dnyeszter partján ez nem szokatlan jelenség, de azért mindenki arra felé rohant, ahol a határőr állt. A lövésre azonnal ott termett a járőr is és mindannyian láttuk, amint Lőrinczy az orosz járőrök védelme alatt felkuszlik a Dnyeszter tulsó partjára.

— A járőr — mondotta ezután Soltuz — magához vette a bankigazgatónak a parton hagyott ruháit. Azonnal kiküldték a zsebeket és megtalálták azt a levelet, amelyben családját szökéséről és öngyilkossági szándékáról értesíti. A ruhában egy igazolványt találtak a kolozsvári kereskedelmi iskolától, melyből az derül ki, hogy Lőrinczy a kolozsvári kereskedelmi iskola tanára.

— A szökés után egész Soroca beszélt, hogy egy kolozsvári tanár átszökött a Dnyeszteren.

Ennyit tud Soltuz Sergie Lőrinczy szökéséről és ez végeken eloszlatta azokat a feltevéseket, hogy Lőrinczy Erdélyben van az édesanyjánál. Soltuz Sergie ezt a vallomását jegyzőkönyvbe diktálta az ügyészségnek.

Mindenesetre különösnek tartjuk, hogy a nyomozásnak Soltuz Sergietől kell tudnia, hogy mi történik Sorocában. A sorocai rendőrség még nem küldött részletes jelentést, nem küldte el Lőrinczy ruháit és nem küldte el a levelet sem, amely minden bizonnyal értékes dokumentum lett volna a nyomozásnak.

Az angol alsóház még augusztusban összeül a kormány takarékosági programjának megvitatására

Snowden szerint Anglia ujult erővel fog a válságból kikerülni. A független munkáspárt elnöke éles harcot indít a munkanélküliek segélyének leszállítása ellen

London, augusztus 19. A parlamenti ellenzék pártjai üléseket tartottak, amelyekben megvitatták a kormány takarékosági programjával kapcsolatos állásfoglalásukat. Macdonald visszaérkezett Lossiemouthból Londonba s részt vett az ötos-bizottsági értekezleten. A szerdai minisztertanács végleges formába önti a költségvetés egyensúlyának biztosítására hivatott programtervezetet s ekkor döntenek a parlament rendkívüli ülésszakra történő összehívásáról is. Lehetséges, hogy az alsóház még

augusztusban összeül a kormány takarékosági programjának megvalósítására.

Snowden a takarékosági bizottság ülése után kijelentette, hogy az angol birodalom a mostaninál már súlyosabb válságokat is kiállt s ezért biztos a reménye, hogy a válságból ezuttal is ujult erővel fog kikerülni. Snowden hangoztatta, hogy a miniszteri ötos-bizottság által tervebe vett megtakarításoknak nem szabad illuzórikusoknak

maradniok, hanem át kell hatolniok gyakorlati térre. A takarékosági tervekkel kapcsolatban Brockway, a független munkáspárt elnöke a legélesebben ellene van a munkanélküliek járuléka csökkentésének. Kijelentette, hogy a szélső baloldal a terv ellen nagy harcot indít a parlamentben.

Egyébként az év első hét hónapjában Anglia aranykivitele 66 millió 162 ezer 990 font, importja 52 millió 214.966 font értékű volt.

Egyszerre két embert ölt meg a szén-savtartalmu kut

Borzalmas szerencsétlenség Máramaroszigeten, amelynek egy sóffőr és egy szolgalelt az áldozata

Sighet-Máramarosziget, augusztus 18. (Az Uj Kelet tudósítójától). Megrázó szerencsétlenség történt kedden a déli órákban Máramaroszigeten, mely az egész város lakosságát izgalomban tartja. Tizenegy óra tájban dr. Hodor Gyula kórházi főorvos házába a tüzoltóságot hívták ki, mert az udvaron szerencsétlenség történt, melynek áldozatait tüzoltólétra segítségével az orvos udvarán levő szivattyus kútból kellett holtan felhozni.

A háborzongató szerencsétlenség körülményei a következők:

A ház udvarán Bálint Gergely sóffőr és Bálint Fülöp szolga a főorvos autóját kezdték mosni. Közben azonban a sziv-

vattyus kut felmondta a szolgálatot és Bálint Gergely leszállt a kutba, hogy a szerkezetet megjavítsa. Nem számolt azonban a szerencsétlen ember azzal, hogy a kut vize szénsav tartalmu és minél mélyebbre szállt alá, annál jobban sűrűsödnek össze a víz felett a gázok. Bálint Fülöp csak a víz locsanását hallotta, mire kétségbeesetten kiáltozni kezdett a sóffőr után. A mélyről nem felelt senki. Ekkor a szolga értesítette a szerencsétlenségről a házbeliket és bejelentette, hogy ő megpróbálja felhozni Bálint Gergelyt a vízből.

Bálint Fülöp tehát a kutba szállt és a csöveken kezdett lefelé kuszni. A szén-

sav azonban őt is megölte. A kut körül álló emberek csak egy pár fuldokló segélykiáltást hallottak, a következő percben már Bálint Fülöp is a vízbe zuhant.

A szerencsétlenségről azonnal értesítettek a rendőrséget, amely azonban nem kockáztathatta meg, hogy még egy emberélet feláldozásával próbálja meg a halottakat a vízből felhozni. A tüzoltóságot hívták ki és a tüzoltók gázmaszkokkal felszerelve szálltak a kutba, ahonnan hamarosan felhozták Bálint Gergelyt és Bálint Fülöp hulláit. A borzalmas szerencsétlenség áldozatainak holttesteit családjukhoz szállították.

Dr. Weissburg Chaim kongresszusi beszámolója

Cluj-Kolozsvár, augusztus 18. A nyári szünet nem nagyon alkalmas mozgalmi megnyilvánulásokra. Hogy ennek dacára zsúfolt terem hallgatta végig szombaton este a kolozsvári Sálom-klubban dr. Weissburg Chaim kongresszusi beszámolóját, annak a bizonyítéka, hogy az elviselhetetlenül nyomasztó gazdasági helyzet ellenére is élénken foglalkoztatja a zsidó közönséget a most lefolyt XVII. világgongresszus, melytől mindenki a cionista mozgalom ügyeinek jobbrafordulását várta.

Itt adjuk kivonatossan a mindvégig nagy érdeklődéssel meghallgatott beszámolót:

A kongresszus jelentősége

— Ezuttal — kezdte előadását dr. Weissburg — első ízben utaztam Palesztinából a kongresszusra és ez kiváló alkalmat ad az összehasonlításra, ahogy az aránylag kis cionista multu Erdély s ahogyan Palesztina feltörekvő új jövűje fogják fel a kongresszus jelentőségét. Már maga az a tény, hogy Erdély nagyobb számu zsidó lakossága mindössze négy, Palesztina pedig ezzel szemben 39 delegátust küld a kongresszusra, élénken illusztrálja a különbséget. De ha az ember az itt csak immelámmal lefolytatott kongresszusi választásokat összehasonlítja, a Palesztinában lefolyó választásokkal, az ellentét mindennél szembezőkőbb. A választások napján megszűnik minden munka Palesztinában.

Kora reggeltől késő estig fehér-kék zászlós propagandaautók és autobuszok járják be a városokat, kortesnőkat énekelnek, plakátok erdeje néz a falakról az emberre. Zsidónak, angolnak, arabnak, mindenkinek tudomásul kell vennie, hogy ez a nap egy kétéves periódus legfontosabb napja, hogy a kongresszust a világ-zsidóság igazi parlamentjének, a zsidó élet legszentségteljes faktorainak tekinti a palesztinai zsidóság.

A cionista hajó

— A hajó, mely Marseillen keresztül vitte a delegátusokat és az egyszerű palesztinai érdeklődőket Bázélbe, szintén külön élmény. Mintegy 200-an utaztak kizárólag a kongresszus üléseit végignaglatni. Ez volt az utolsó hajó. Azok a hajók, melyek az igazi tömegeket vitték, előttnök utaztak el Trieszt felé. És ez a 200 ember a maga vitaközös csoportjaival, esténként pedig a maga újfajta énekeivel, táncszámaival érdekes színt kölcsönöz a hajónak. Az utasok számai bámulva veszik tudomásul egy új nép, egy új nyelv bevonulását a Földközi tenger népei és nyelvei közé.

— A hajó utasainak legnagyobb része a párizsi gyarmatügyi kiállításra készült. Ezt a kétszáz embert azonban nem ez a kiállítás érdekelte. És ahhoz esténként egy Bialik, egy Bin-Gurion, egy Arlosoroff, egy Uri Cvi Grinberg vitáját hallgattuk, a szalonból pedig a zongora hangjai melől az újjáéledt héber nyelven esendült ki a dal: „Szépek az éjjelek Kanadában, szépek...“ és elgondoltuk, hogy 2000 évvel ezelőtt ugyanezen a tengeren római gályák egy látszólagos végképpen letiport nemzet utolsó reményességét vitték rab-ságba, akkor tulhajtott optimizmus nélkül is megérlelődhetett a szemléletben a meggyőződés, hogy ennek a népnek joga van hinni önmagában...

A kongresszus és a sajtó

— De a kongresszusnak ez a nagy jelentősége nemcsak palesztinaiak körében érezhető. Ahogy Európa minden országából, sőt a tengereken túlról, Amerikából, Dél-Afrikából tömegesen érkeznek nemcsak a delegátusok, hanem az egyszerű érdeklődők is és heteken keresztül éjjel-

NEW-YORK EZERSZINÜ, ROHANÓ ÉLETE. Dos Passos: New-York regénye 2 kötet, 472 oldal. Régi ár 313, most 102 lej Lepagenál Cluj. Utánvét, vagy előre-fizetve (bélyegben küldje) portómentesen. Kérje az olvasó könyvek jegyzékét Lepagétól.

nappal kitartanak ott fent a karzatokon, ahogy — talán a magyar sajtó kivételével — majdnem az egész világsajtó a legkimerítőbb részletességgel informálja az olvasóközönséget a kongresszus lefolyásáról, mindez azt bizonyítja, hogy másutt mégis egész más szemmel nézik a zsidó életnek ezt a megnyilatkozását, mint erre-felé. A sajtóból közismert például az az eset, hogy a „Times“ tudósítója, az aznap reggel Milánóban megtudta, hogy az aznap délutáni ülésen Stephen Wise fog beszélni, külön repülőgépet bérelt s még idejében megérkezett a beszédhez.

Bázél, a kongresszus városa

— Ezzel kapcsolatban Bázélről, a városról is kell egy pár szót szólni. Bázél nem

kis jelentőségű hely nemzetközi viszonylatokban, de ha valaha a város történelmi fontosságáról fognak beszélni, én azt hiszem, hogy ehhez nem kis mértékben fog hozzájárulni a cionista mozgalommal való összefonódása. A kongresszusnak talán egyik legmeghatóbb mozzanata volt, amikor Im-Hof, Basel Kanton feje üdvözlő beszédében Herzlről beszélt. „Aki közülünk — mondta — ezt az embert látta és halotta, élete legnagyobb benyomásai közé fogja számítani, hogy tanuja lehetett a nagy szellemi hatalomnak, mely belőle ki-áradt, hogy tanuja lehetett annak a hatásnak, melyet az ő szava gyakorolt“. És a kongresszus meghatottan tapsolt ennek az idegen embernek, mert érezte, hogy szívből jönnek ezek a meleg szavak és hogy ez az idegen ember szeretettel ápol velünk közösen drága emlékeket.

Dr. Weissburg rendkívül érdekes kongresszusi beszámolójának folytatását az Uj Kelet holnapi számában közöljük.

*Jó cipőnek —
jó cipőpaszta!
Ez a Pyram Paszta!*

NYILTTÉR *)

Tudomásunkra jutott, hogy hasonló elnevezésű, silány minőségű borotválókrém van Romániában forgalomban. Felhívjuk a n. é. közönség figyelmét, hogy ne hagyja magát ezen utánzatok hangzatos reklámjai által félrevezettni és csakis olyan krémet fogadjon el, amelynek külső és belső csomagolásán a „RazViTe“ szó, valamint az ismert védjegyünk feltűnése látható. Minden más krémet utasítson vissza, mert azok az arcbőrre káros hatással vannak.

A „RazViTe“ borotválókrém tudományos alapon összeállított termék, amely párisi laboratóriumainkban neves vegyészek asszisztálása mellett készül.

Párizs, le 12. Aug. 1931.

Compagnie du „RazViTe“
79, Champs-Élysées
Paris.

Mivel cégünk képviseletével megbízott fivérünk Guth Manó ur üzleti utja alatt történt autóbaleset folytán hosszabb időre munkaképtelen lett, van szerencsénk igen t. üzletfeleinket értesíteni, hogy cégünk képviseletét újból régi megbízottunknak, Kertész Emil urnak adtuk át. Kérjük, hogy őt régi bizalmuk alapján fizetményeikkel és nb. megbízásaikkal szerencséseltetni szíveskedjenek.

GUTH A. FIAI

Satumarei Parafa- és Fadugógyár.

Felkérem azt az urat, aki tegnap a Romcomit bankban zsebemből 8600 lej kivett, juttassa el az összeget haladéktalanul a kiadóhivatalba, mert ellenkező esetben — miután nevét ismerem — kénytelen leszek ellene a bűnvádi feljelentést megtenni.

S. A.

*) E rovatban közöltékért felelősséget nem vállal a Szerkesztőség.

ARROUMI MOHARIM MAHAR-SHARAI

Ráth József déligyümölcskereskedő-cég Sighet, ezután értesíti az érdekelteket, hogy megérkezett Palesztinából eszrog-szállítmánya. Gyönyörű eszrogok és kintinó, zöld lulávim-hadászim. Az elárusítást, nagyban és kicsiben, megkezdtem, pontosan kiszolgálunk s azok az eszrogkereskedők, akik azonnal rendeléseket tesznek, kedvező fizetési feltételeket kapnak. Cím: Ráth József Sighet, Str. Dorobanilor 27. Eszrog-kereskedőknek legjobb beszerzési forrás. Nagy választék. Olcsó árak. Szolid kiszolgálást garantál a Ráth név.

Olcsó könyv vásár!

Benamy Sándor: Kajüt	30 lej
Kistemaerckes Váltot elülfogat	66 lej
Cocteau A párisi fiú	66 lej
Mikós Jenő: Madárka	66 lej
Szilágyi András: Az új pásztor	95 lej
Benoit: Tancosnő	136 lej
Jarno: Börtön	163 lej
Komor: Fischmann S. Utoda	190 lej
Edgar Allan Poe: Artur Gordon Pym	40 lej
Wells: A püspök elleke	180 lej
Paul Busson: A szegény Dronte élete	

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában

MEGJELENT

SALAMON LÁSZLÓ (SALLÓ TAMÁS)
NINCS MÁS MEGOLDÁS

Ára:

40 lej

és portó

Utánvét, vagy előre-fizetve (bélyegben küldje) portómentesen. Kérje az olvasó könyvek jegyzékét Lepagétól.

Athénben kedvezően fogadják a román-görög kereskedelmi szerződést

Bucuresti-Bukarest, augusztus 18. Athénből jelentik, hogy a román-görög kereskedelmi szerződést az ottani sajtó kedvezően kommentálja. Remélik, hogy a még függőben levő néhány kérdést sikerülni fog Venizelosz személyes tárgyalásaival elintézni. A görög miniszterelnök egyébként csütörtökön este érkezik Curticsra, ahol a külügyminiszter megbízottjai és a bukaresti görög követ fogják fogadni.

Jorga megadóztatja a bukott diákokat

A közoktatásügyi miniszterium új iskolaiilletékei

Bucuresti-Bukarest, augusztus 18. (Az Uj Kelet tudósítójától). A közoktatásügyi miniszterium ma közzétette az elemi-, közép- és felsőiskolák új illetékeit. Eszerint az egyetemeken minden diploma és doktori oklevél kiállításáért 100 lej külön illeték fizetendő. Hasonlóképpen 100 lej kell fizetni azok

nak az egyetemi hallgatóknak is, akik bukás után újra vizsgára jelentkeznek. A középiskolában minden ismétlő diáknak évi 500 lej díjat kell fizetnie, a javítóvizsgák után pedig tantárgyanként 100 lej. Az elemi iskolákban az ismétlők 100 lej fizetnek évente.

Két villamos egyszerre rohant be egy katonai teherautóba Bukarestben

Több súlyos sebesült áldozata van a szerencsétlenségnek

Bucuresti-Bukarest, augusztus 18. (Az Uj Kelet tudósítójától). Ma délután borzalmas villamosösszeütközés történt Bukarestben. A Boulevardul Elisabetan, az Electric hid mellett, két szembejövő villamos elütött egy közöttek áthaladó teherautót. A borzalmas karambol következtében a teherautó darabokra tört, az egyik villamos pedig kisiklott és a Dámbovitá patak felé vette útját. A villamos tömege volt utasokkal, akik között érthető pánik tört ki. Az emberek kitörték a kocsi ablakait és azokon keresztül ugrottak ki a patak felé rohanó villamosból. Félméternyire a parttól végre sikerült megállítani a villamost és így nem következett be az, hogy a villamos utasokkal együtt a pa-

takba zuhanjon.

A helyszínrre érkezett rendőrség és a mentők azonnal kezelésük alá vették az összeütközés sebesültjeit. A villamosok utasai közül többen sebesültek meg, néhány ember a karját, illetve lábát törte, míg a katonai teherautót vezető Toncea káplár életveszélyes sérüléseket szenvedett. A káplár a katonai kórházba szállították, ahol megállapították, hogy koponyaalapi törése van. Életbenmaradásához nincs remény.

A rendőrség megindította a nyomozást annak megállapítására, hogy a borzalmassá válható szerencsétlenség bekövetkezéséért kit terhel a felelősség.

A király meglátogatta tekirghiol villájában Blank Aristidet

A király Argetoianuval és Blank Aristiddal találkozott Tekirghiolban

Bucuresti-Bukarest, augusztus 18. (Az Uj Kelet tudósítójától). A király konstancai kirándulása alatt Tekirghiolba is el látogatott. A király látogatását Argetoianu érkezése előzte meg, aki Blank Aristid villájába hajtatott. Itt rövid megbeszélést tartott a pénzügyminiszter a bankvezérrel, majd az ONEF épületébe mentek és itt üdvözölték az utón Tagirghiolba érkező királyt, Marioara jugoszláv királynőt, Mihály nagyvadját és kíséretét. Bádulescu ezredes, az ONEF parancsnoka megmutatta őfelségének a társaság tábort, majd a király, a jugoszláv királynő és Mihály vajda Argetoianu, Válcovici, valamint Aristid Blank társaságában vyalog mentek az új főuccán. A király melegen érdeklődött az épülő város

helyzete felől, amire Aristid Blank kimerítő felvilágosításokkal szolgált.

Az uralkodó és kísérete megállott a Blank villánál, ahol Blank Vota asszony és néhány meghívott vendég fogadta a királyt. Az uralkodó megtekintette a villát, egy negyedórát volt Blankék társaságában terített asztal mellett, majd Blankkal és Argetoianuval pár perces beszélgetésre vonult vissza.

Időközben a villa köré kirándulókól és a város lakóiból egy jelentékeny tömeg verődött össze, amely a királyt óriási ünneplésben részesítette. Hét órakerésztel megérkezett a királyt Aristid Blank vezetése mellett elhagyta a villát és autókön Konstancába távoztak. A király Mihály vajdával egyenesen Szinajába utazott.

Uj nagyar

Berlin, augusztus 18. Miniszter pártján hivatalos lapja a lanszirozott. Ez a békülés újabb kis Kölnische Zeitung szerint most arról ország és Franciaország egyezmény bontakozást és Angliát, Olaszországot is. Öt hat itt szó, a négy ve (Németország, Olaszország) és amelyek szerződés kat arra, hogy az sem vesz részt semmiféle akcióbá semmi olyan pa amelynek éle egy l. A Kölnische Zeitung desében látja az állításának zálogátétele a terméke pénzügyi és gazda. A legújabb politika szerződésének ötlkölmi világlap cikk tesse, a francia kcsöve külpolitikai kozik.

Párizs, augusztus 18. számában azt írja, szerződésének terve országban nagy jelek és amitől közve nek, látszólag Briantervéből indul ki, briandi ter ellensöt európai nyghat ki annak a kooperácnek értéke éppen a európai kontinens egyenlőrangú felek. Egy ilyen óthatalm elgondolása szerint célt, hogy minden e hassa helyét, mivel egy bizonyos megszokik. A francia fél hogy ez a terv külön tethető össze a most kel, amelyeknek áltá ilyen óthatalmi szeben merő ellentétben eszmével és a Népsz amelyeknek az a lét

Balzac és könyvek

Balsac: Kispolgárok
Balsac: Goriot apó
Dickens: Pickwick K
Dickens: Odon ritka
I-II. kötet
Dickens: Nagy váral
kötet 793 oldal
Az Atheneum
Földi Mihály: Haml
szony 264 oldal
Mereskovszki: Örök
oldal
Pirandello: Forog a
Pourtales: Liszt Fere
oldal
Sztinyai Zoltán: Ara
köteve
Sztinyai Zoltán Ara
(füzve)
Sinclair Lewis: Wren
Sinclair Lewis: Wren
Julien Green: Adrien
Julien Green: Adrien
Kaphat
AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYA
Ez összeg és portókötevése mellett (bélyeg) vétte

Uj nagyantantot javasol Németország

A német külügyminiszter lapja angol-francia-német-olasz és szovjet-orosz szövetségre tett javaslatot

A Temps óvatosságot ajánl a német tervvel szemben. Olasz politikai körökben nagy feltűnést keltett a terv

Berlin, augusztus 18. A német külügyminiszter pártjának, a német néppártnak hivatalos lapja a minap egy újabb tervet lánsszított. Ez a terv a német-francia kibékülés újabb kísérletének tekintendő. A Kölnische Zeitung által ismertett terv szerint most arról van szó, hogy Németország és Franciaország között a német-orosz egyezmény alapján keressék a kibontakozást és ugyanakkor bevonják Angliát, Olaszországot és Szovjet-Oroszországot is. Öt hatalom szerződéséről van itt szó, a négy vezető európai hatalomról (Németország, Franciaország, Anglia, Olaszország) és Szovjet-Oroszországról, amelyek szerződés útján köteleznék magukat arra, hogy az öt hatalom közül egyik sem vesz részt bármelyik másik ellen semmiféle akcióban és nem csatlakozik semmi olyan partikuláris csoporthoz, amelynek éle egy harmadik ellen irányul. A Kölnische Zeitung az öt hatalom szerződésében látja az európai bízalom helyreállításának zálogát, amely legelső feltétele a termékeny együttműködésnek pénzügyi és gazdasági téren.

A legújabb politikai terv, az öt hatalom szerződésének ötletével, amely a nagy kölni világlap cikke nyomán vált ismertté, a francia külügyminisztérium szócsöve külpolitikai vezéréikében foglalkozik.

A Temps óvatosságra int

Párizs, augusztus 18. A Temps hétfői számában azt írja, hogy az öt hatalom szerződésének terve, amelynek Németországban nagy jelentőséget tulajdonítanak és amitől közvetlen eredményeket várnak, látszólag Briand Pán-Európiájának tervéből indul ki, de tulajdonképpen a briandi terv ellensúlyozására szolgál és öt európai nagyhatalom javára sajátítja ki annak a kooperációnak eszméjét, amelynek értéke éppen abban rejlik, hogy az európai kontinens összes hatalmai mint egyenlőrangú felek vesznek benne részt. Egy ilyen óthatalmi szerződés a Temps elgondolása szerint nem szolgálja azt a célt, hogy minden eshetőségben megállhassa helyét, mivel a hatalmaknak csak egy bizonyos megszabott számára vonatkozik. A francia félhivatalos lap azt írja, hogy ez a terv különben is nehezen egyeztethető össze a most fennálló egyezményekkel, amelyeknek általános a jellege. Egy ilyen óthatalmi szerződés végeredményben merő ellentétben áll a népszövetségi eszmével és a Népszövetség metódusaival, amelyeknek az a lényege, hogy az összes

tagállamok együttműködésére van alapítva.

A Temps nagy óvatosságot ajánl a német tervvel szemben és a legbehatóbb vizsgálatot javasolja, mielőtt a francia diplomácia a németek által felajánlott új utra térne. Rámutat arra is, hogy Brüning kancellár és Curtius külügyminiszter párizsi látogatása óta a németek meg-

vannak győződve a francia-német együttműködés szükségszerűségéről, a Franciaország és Németország között felmerülő összes kérdések rendezését óhajtják és a két ország között létesítendő közvetlen antant lehetőségének alapjait kívánják lerakni.

Az olasz álláspont
Milánó, augusztus 18. Az óthatalmi

szerződés tervével az olasz sajtó is részletesen foglalkozik.

A legújabb politikai terv: az öt hatalom szerződése, amely a páneurópai unió megvalósítása helyett Németország, Franciaország, Anglia, Olaszország és Szovjet-Oroszország szövetségében látja a európai béke zálogát, olasz politikai körökben nagy feltűnést keltett. A Corriere della Sera részletesen foglalkozik a francia félhivatalos Temps kommentárjával és azt írja, hogy az új terv Franciaországban aligha számíthat elfogadásra. A franciák ezt az új politikai felfogást is csak akkor tennék magukévá, ha egyeznének a régi felfogással vagy pedig lehetővé tennék, hogy a francia kormány továbbra is maradéktalanul fenntartsa régebbi szempontjait. A Corriere della Sera azt is kifogásolja, hogy a francia félhivatalos állásfoglalásában egyetlen szó sincs a leszerelésről, holott minden nemzetközi együttműködés ma már csak az igazi leszerelésen alapulhat.

Elesen támadják Jorgát a diploma-rendelet miatt

A kolozsvári Patria szerint a miniszterelnök rendelete ötezer új intellektuális proletárt szabadít az országra

Bucuresti-Bukarest, augusztus 18. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentettük, hogy Jorga miniszterelnök rendeletet bocsátott ki, amely szerint az 1926. évig szerzett magyarországi diplomák Romániában minden nosztrifikálási eljárás nélkül érvényesek. Amint előrelátható volt, a nacionalista közvélemény az új rendeletben a román érdekek súlyos sérelmét látja.

A bukaresti sajtó egy része hevesen támadja Jorga miniszterelnököt a magyar diplomák váratlan érvényesítése miatt. Nemesak nemzeti szempontból kifogásolja a rendeletet, hanem szociális motívumokból is, mert a mai nehéz viszonyok között több ezer orvost és ügyvédet kreál konkurrensként a nagy nehézségekkel küzdő belföldi orvosoknak és ügyvédeknek. Akik közül ép a kisebbségiek elégedetlenek, mert az ő megélhetésüket fogja elsősorban ez a rendelet még jobban megnehezíteni. Azokat a kisebbségi orvosokat és ügyvédeket, akik nagy munkával megtanulták a román nyelvet, vagy más külföldi egyetemeken elvégzése után nosztrifikáltatták diplomáikat, joggal elkedvetlenítheti, hogy azok, akik nem akartak románul megtanulni, most egyszerűen

jogot kaptak az itteni letelepedésre és diplomájuk gyakorlására és még nosztrifikálatniok sem kell az.

Rendkívül figyelemreméltó a kolozsvári Patria mai vezércikke, amely szintén igen heves támadást intéz Jorga ellen a diploma-rendelet miatt s azt a román intellektuális társadalom elleni merényletnek minősíti. A Patria szerint ez a rendelet ötezer új diplomás embert szabadít az amugy is intellektuális hypertrofiában szenvedő ország nyakába. A nemzeti parasztpárt erdélyi lapja követeli a rendelet azonnali hatálytalansítását.

Folyik a vizsgálat a mezőtelegdi szeszgyár ellen

A mechanikust letartóztatták, de Sava Cornel még mindig Budapesten „nyaral”

Cluj-Kolozsvár, augusztus 18. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A feteszsz-vizsgálat csigalassúságu menetében egy kis változást hozott a keddi nap, amikor Puscaru vizsgálóbíró a mezőtelegdi szeszgyár ügyében folytatta a hetekkel ezelőtt megkezdett kihallgatásokat. Még annak idején megírtuk, hogy a telegdi szeszgyárral kapcsolatos vizsgálat során beidézték, őrizetbevettek, majd szabadonbocsátották néhány munkást. A munkások közül most

újra megidézték néhányat a vizsgálóbíró és ma Ganz Ábrahám mechanikust hallgatta ki.

A mezőtelegdi szeszgyárnál történt emlékeztető inspektori hadjáratról annakidején beszámoltunk és megírtuk azt is, hogy az atak értelmi szerzője és végrehajtója Sava Cornel vezérfelügyelő Budapestről figyelni érhető érdeklődéssel a mezőtelegdi szeszgyár ellen indított bünygi vizsgálat menetét. A vizsgálat során így

még mindig nem kerülhetett sor Savara, de a feketeszsz panamájában megtalálták a mezőtelegdi bűnöst is: Ganz Ábrahám mechanikus személyében.

Ganz Ábrahámot ugyanis kihallgatása után letartóztatásba helyezte a vizsgálóbíró. Hogy miért éppen Ganz Ábrahámot, mikor Mezőtelegden kissé érdekelve van Sava is, nem tudjuk. Csak azt tudjuk, hogy minden nyomozásnak elsősorban a főbűnös kézrekerítése a kötelessége.

A Banca Naționala támogatni fogja a vidéki bankokat is

Megalakul a kisbankok garancia-szindikátusa is

Eihalasztották a Berkovitz-bank ellen benyújtott csődkérelmét tárgyalását. Angheliescu lesz a garancia-bank elnöke

Bucuresti-Bukarest, augusztus 18. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Banca Naționala igazgatótanácsa ma ülést tartott Manoilescu bankkormányzó elnökelete alatt, amelyen a vidéki bankok ama kérését tárgyalták, hogy a Banca Naționala támogassa a vidéki bankokat is a fővárosi bankokkal egyenlő mértékben.

Az igazgatótanácsai ülés aprobálta a vidéki bankok eme kérését

és határozatában utasította őket, hogy terjesszék be a szükséges naplókat, amelyek kérésüket alátámasztani lennének hivatva.

A Berkovitz-bank elleni csőd-kérés ügye

A Berkovitz-bank ellen, amikor ennek fizetése képtelensége nyilvánosságra jutott, a bank legfőbb betétese,

a Cantacuzino-testvérek audevlevő leg csődöt kértek.

Az ilfovi törvényszék ma kellett volna letárgyalja a Cantacuzino hercegek csődkérelmi ügyét, azonban arra való tekintettel, hogy a bank ügyei közben lassanként rendeződnek, a törvényszék folyó hó 21-re halasztotta, amikor is megállapítják, hogy a bank szanalása következtében van-e helye csődkérelmeknek vagy nincs. é

A bank betétese Manoilescunál

Egyébként a Berkovitz-bank betétese ma felkeresték Manoilescut, a Nemzeti Bank kormányzóját, akit arra kérték, hogy legyen tekintettel a bank betéteseinek érdekeire és hozzon olyanirányú intézkedéseket, amelyek továbbra is biztosítsák a bajba jutott bank működését és ezen keresztül a betétek biztonságát.

Megalakul a kisbankok szindikátusa

Bucuresti-Bukarest, augusztus 18.

Argetoianu pénzügyminiszter kijelentette Hons Ottó Rothnak, aki tegnap — mint már közöltük — az erdélyi bankok ügyében interveniált, hogy rövidesen megalakul a kisbankok szindikátusa.

A nagybankok szindikátusának elnökségét a Banca Nationala tudvalevően Angheliescunak, a volt bankkormányzónak ajánlotta fel. A Curentul szerint Angheliescu most külföldön tartózkodik és egyelőre nem érkezett tőle még válasz, elfogadja-e a szindikátus elnöki tisztségét, vagy sem.

A bankok és a zsilvölgyi bánnyatársulat

Tegnap este a pénzügyminisztériumban értekezlet volt Zamfir Bratescu pénzügyi alminiszter elnökletével. Az értekezleten Buzdugan, a Banca Nationala igazgatója a nagybankok képviselői és Brezoiu, a petrozsény-lupényi bányák vezérigazgatója voltak jelen. Az értekezletet ma folytatják.

Olcso
Balzac és Dickens
könyvek

- Balsac: Kispolgárok I-IV. kötet 125 L
- Balsac: Goriot apó I-II. kötet 70 L
- Dickens: Pickwick Klub I-IV. kötet 130 L
- Dickens: Odon ritkaságok boltja I-II. kötet 77 L
- Dickens: Nagy várakozások I-II. kötet 793 oldal 300 L

Az Atheneum olcso könyvei

- Földi Mihály: Hamlet királykisasszony 264 oldal 51 L
- Mereskovszki: Örök utitársak 448 oldal 102 L
- Pirandello: Forog a film 220 oldal 68 L
- Pourtales: Liszt Ferenc élete 248 oldal 68 L
- Szintyai Zoltán: Aranykarika köteve 84 L
- Szintyai Zoltán: Aranykarika (füzve) 54 L
- Sinclair Lewis: Wrenn urunk füzve 54 L
- Sinclair Lewis: Wrenn urunk köteve 84 L
- Julien Green: Adrienne füzve 54 L
- Julien Green: Adrienne köteve 84 L

Kaphatók az UJ KELET könyvosztályában
az összeg és portóköltés előzetes beki-
lítése mellett (helyegben is), vagy után-
vétellel.

vásár!

- 50 lej
- 66 lej
- 66 lej
- 66 lej
- 95 lej
- 136 lej
- 163 lej
- 190 lej
- Gordon Pym 40
- 180 lej
- Dronte élete
- önyvosztályában

ALLO TAMAS!
GOLDÁS

tanulmánykötés nagy gazdasági kulturális krízis máiról.
len intellektuel minden a kor problémáival közö embernek olvasnia!
let könyvosztály.

Panaszkodik a Hegyalja...

Perzselő melegben uszik az egész vidék. A testes kukorica törzsek kóróvá barnultak, a dohány levelei zöldék csupán, minden más sárgul, fonnyad a sik vidéken. A dinnye és tök indáit is szinte szénévé égette a nap. Pusztit és éltet, virágba hajt és elemeszt. Fehér felhők a termékeny lapály fölött, egyszer-egy jön egy kis borulás, de az egek csatornái nem nyílnak meg, néhány csöpp hull, verejték csöppjei a fellegeknek. Aztán meleg, bomlasztó meleg tüzel tovább.

Az arad-hegylajai villamosról már barátságosabb, zöldebb, változatosabb a kép, bár itt is kilátástalannak ítélik ezt a nyarat.

— Csak egyetlen jó zápor jönne — mondja a nagybátyám — hogy a szőlő ne akadna meg a növéseben, hogy ne ritkulna meg a fürtje!

Pipa füstjén át nézi a dolgokat és megállapítja, hogy ilyen rossz világot nem ért még, pedig — bis hundert und zwanzig — jóval túl van a hetvenen.

— Nincs ára a szőlőnek és bornak. Nincs pénz. Nincs vevő. A szegény ember nem keres, nem ül le tehát egy ital borra, a jómódu ember meg a tartalékjait emészti, nagyon spórolós lett mindenki, soha ilyen takarékos polgárságot nem látam. Gyere vigyelek ki a szőlőbe — invitál.

Megyünk a szőlőbe, amely ott fekszik a hegyalja legszebb részén. Gyorok és Ménes adja a legjobb borokat, a szőlője fajra és izre a legkiválóbb. A levél kék a rézgálictól. Mondja Henrik bátyám, a levél nagyszerű, csak a szőlőt nézd meg magadnak; milyen ritkák és milyen csenevészek. De azért sok szép szőlő is van, nem lehet tagadni. Föld és gyümölcs jó megmunkálás mellett azért nem lettek hűtlenek az emberekhez. Kérdelem, mennyiért adják a jó szőlőnek kilóját, olyanét, amilyennel otthon kínáltak meg reggelire. Annak a szőlőnek kilója nyolc lej. De adnak bizonyára olcsóbban is, ha jönne vevő, aki nagy transzportot vásárol.

Ugyanakkor Kolozsváron ezt a szőlőt különként ötven lejért nem lehet megkapni, ezt az édes, gyöngye husu, duzzadt áldást. Igazán nem értem, miért nem futnak le kereskedők, miért nem vásárolják össze ezt a csemegét olyan vidékek számára, ahol ötször annyiba kerül a sokkal gyöngébb szőlő.

— Tudod fiam mi van itt szüret táján? Ha a szegény embernek nincs hordója és nincs ahol préselje a szőlőjét, odaadja kilóját akár három lejért is.

— Különben — kérdelem — mi az ára a bornak ezen a vidéken?

— Uj bort kaphatsz 4—5 lejével, jól kezelt 6-bort 7 és 10 lejével literét. Hiába olcsó a munkaerő, sokan bizony ingyen is adnák a szőlőjüket, csak legyen aki megművelje ott fenn a magas részeken. Hiába fizetjük a 30 lej napszámat, ezzel sem tudunk segíteni magunkon. Szívesebben adnánk 200-at a szegény zsellér embernek, csak lenne valami ára a bornak!

Megtudom, hogy gyengébb minőségű szőlőket például a közeli Paulison már nagyon olcsón vesznek. Három katasztrális holdat, vagyis 1600 négyzet-ölet kolnával együtt 50.000 lejért lehet kapni. Az ember 20.000 lejért fizet azonnal, a többi pedig 3000 lejes részletekben. Igaz, ez bizonytalanul hozná ki a befektetett tőke és a munka polgári hozadékát, de most a szőlő és bor alacsony ára miatt mozgalom van azon a vidéken, hogy térjenek át a gyümölcsművelésre. A legjobb fajgyümölcs számára kitűnő talaj Arad-hegylajja, ahol még az olajfa is jól fejlődik. Gyümölcsöt és veteményt kezdenek termelni és lassan leépítik a szőlő tőkét, sem karós, sem lugasos, sem alacsonyra növesztett szőlőt nem kultiválnak, csak nagyon módjával a jövőben. Gyümölcstermelő vidékké akarják átváltoztatni a szőlőtermő területeket. A tendencia ugyanis a sok gyümölcsévé felé tendál és amit a vidéken meghagynak, csak ennivaló fajszerű lesz. Nyári elfogyasztásra és télire való fölfüggesztésre.

Jó félórát járunk a hegyen. Megnyugtató enyhe vidék, talpalattnyi föld nincsen kihasználatlan, dus kultura mindenfelé. A szőlőtőkék között gyümölcsfák és vetemények, főképpen paradicsom. Megállunk és nézünk. Csönd, mindenfelé zsongó csönd. Egyszerre valamelyik kolnából (ez afféle borház és nyaraló egyben) operáriákat hoz a meleg szél. Rádió van a házban.

— Ehelyett fiam, — mondja keserűen nagybátyám — találták volna fel inkább a kormányozható esőt. Hogy megőrültünk háboru előtt a viharágyunak! Azt hittük,

na, most már szabályozható lesz a jó öreg természet. De aztán jött a háboru, gyilkos dolgok felfedezésére adták a fejüket, aztán jött a béke és idehozták nekünk a rádiót.

Az öreg ur nem szereti csak azokat az újításokat és felfedezéseket, amik a természetnek használnak. Minden más luxus az ő számára; a léghajó, az óceánrepülő, a gyorsgőzös, a propeller-vonat...

— Mit sietnek, hová sietnek? Találnák ki inkább azt a gépet, ami rendbe hozza a hegyi utakat, amivel megkönnyítik a bányász és a földműves munkáját! Találnák ki, hogyan lehetne gyorsan szabadulni a szegénységtől, hogyan lehetne mindenkinek saját háza, saját földje, saját gondtalansága.

Hiába magyarázom neki, hogy a fejlődésnek bizonyos szakaszán át kell mennie az emberiségnek előbb.

— Előbb az embereket ellátni, aztán luxuskodni — vitázik velem. Az első az élet, fiam. Azt hittem, mire eljutok ideig, egy jobb társadalmat találok, mint azt, amelyikből elindultam. Leider Gottes, ez a társadalom sokkal rosszabb.

— Jobb lesz mondok. Ki kell erjednie. A bor is, amíg megtisztul, zavaros és mérgező és ártó. De aztán szép és tiszta és örömet okoz.

Henrik bátyám nagyot szivott a pipájából. Gondolkodott, igazat adjon-e nekem. Aztán mégis megmaradt régi álláspontján. A bor nem jó példa. Ha meg is tisztul, ártó dolog azért csak marad benne.

Valamikor, nem is olyan régen, megelégedett, nyugodt ember volt a nagybátyám. Szép öregség volt osztályrésze. A szőlő megművelése öreg emberek áldása. És ime az áldás hová szállott...

De én bízom benne, hogy optimistább időkben fogunk találkozni. Valamikor. Mondjuk: in hundred und zwanzig.

(sz. i.)

Kubában tovább tart a polgárháboru

Newyork, augusztus 18. Kubában a polgárháboru tovább tart. A forradalmárok nem akarják igénybe venni a részükre felajánlott amnesztiát s továbbra is követelik a kongresszus feloszlását, ideiglenes hivatalnok-kor-

mány alakítását és Machado elnök azonnali távozását a hatalom éléről. Kubai kormányrésztől biznak abban, hogy a lázadást rövidesen el fogják fojtani. Noha a felkelők Santa Claranál újabb sikereket értek el.

A liverpooli tőzsdén 37 év óta nem voltak olyan alacsony gabonajegyzések, mint most

Az oroszországi exportőrök újra megjelentek a világgiacon

London, augusztus 18. Liverpoolban a tőzsdén 37 év óta nem voltak olyan alacsony gabonajegyzések, mint most. Ennek oka részben az, hogy az oroszországi exportőrök újra megjelentek a világgiacon, de másrészt az is, hogy a nagytermelő országok exportfeleslegei az elmúlt évi visszamaradt és elhelyezetlen feleslegektől is eltérve, igen tekintélyesek.

Tőzsdei körökben a következő számadatakat kolportáltak az exportállamok kiviteli feleslegeiről: Egyesült Államok 25, Kanada 15, Argentína 15, India 10, Ausztrália 12 és a többi exportáló kisebb államok 25 millió quarter. A buzakészleti felesleg 150 és a beviteli államok imporgigénye legfeljebb 95 millió quarterre tehető. Ezért az alacsony árak.

Kostensky szigeti rendőrigazgató cáfolja, hogy szerepe volna a kovaköccsempészsében

Cluj-Kolozsvár, augusztus 18. (Az Uj Kelet tud.) Néhány nappal ezelőtt hosszabb tudósításban számoltunk be egy máramarosi kovaköccsempészési afferről, amelynek középpontjában a tudósítás szerint Kostensky Géza máramarosszigeti rendőrigazgató áll. Kostensky rendőrigazgató a cikkre válaszul ma levelet intézett hozzánk, kérve annak az Uj Keletben való közlését. Az „audiatur et altera pars” elve alapján alább közöljük a rendőrigazgató levelet, azzal a megjegyzéssel, hogy a folyamatban levő nyomozás hivatása eldönteni és tisztázni Kostensky szerepét ebben az ügyben. A levél így szól:

Igen tisztelt Főszerkesztő Ur!

Az Uj Kelet f. hó 14-én, pénteken 182. számában „Kostensky máramarosszigeti

rendőrigazgató leleplezi a saját maga rendezte kovaköccsempészetet” cím alatt megjelent cikkére kérem a sajtótörvény 63. §-ra való hivatkozással a következő helyreigazító közleményemet közölni:

A Pollák Leon-féle kovaköccsempészsében az első perctől kezdve vádló voltam, tekintettel arra, hogy az én ügyészségem f. hó 8-án tett feljelentésem alapján indult meg a vizsgálat ellene, ami végül f. hó 10-én a nevezett letartóztatásával végződött. Tehát hiába fáradozik az említett cikk írója, hogy engem vádlóként szerepeltessen, mert azt én az ő legnagyobb bosszúságára nem vállalhatom s nem fogom sohasem vállalni. A nyomozás első pillanatától kezdve minden kétségen kívül állt és soha vita tárgyát nem képezte, hogy a kovaköccsempészt Pollák Leon

Buziás gyógyfürdő (ROMÁN NEUHEIM)

paratlan szénsavas radioaktív sós-vasas forrásokkal.

Biztos gyógyhatás szervi, elhízásos érelmeszesedés, szív és vérkeringési zavaroknál, vesebaj, verszegénység, izom-csúsz- hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén.

Női betegség, a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezők nyomán fellépett idegbajok (Tabes, etc.) eseteiben a legjobb eredménnyel gyógyít.

Természetes szénsavas sós-vasas fürdők, ivókurák, szakszerű orvosi kezelés kitűnő kezelés, kitűnő konyha, elsőrendű szállodák, diétás penziók mérsékelt árakkal.

Uj modern uszoda napfényes standdal. Fürdőidény május 15-től október 1-ig. Prospektus, felvilágosítást szívesen küld: Műsegong Buziási Gyógyfürdő Rt. Fürdőigazgatóság Buziás (Bánát).

csempészte át és adta személyesen át a Márza Simion nevezetű petrovai parasztnak. Ezt Pollák Leon úgy a rendőrségen, mint az ügyészségen felvett jegyzőkönyvben elismeri.

Sohasem állította senki — a cikk íróján kívül —, hogy az említett kovaköccsempészsében alulirotnak valami része lett volna. Ezt még a letartóztatott terhelte sem tette, aki pedig, hogy tette követtekényei alól szabaduljon, azt igyekszik állítani, hogy a köveket részben társa, Márton Lázár hozta át és hogy alulirotnak is tudomása volt erről a csempészséről. Pollák Leon ezen állítását semmiféle ténybeli bizonyítékok alá nem támasztják s nem egyebek erőltet kísérleteknél, alulirott szerepét ez ügyben kompromittálni és élénk ellentétben állnak azzal a ténnyel, hogy az említett csalási kísérlet éppen az alulirott feljelentése alapján lett leleplezve.

A cikk írója még azt állítja, hogy alulirott a terheléssel és társával járt-kelt a határon át. Ez valótlan és a bocsóli határrendőrség és vámszemélyzet igazolhatja ennek az állításnak az alaptalanságát. Alulirott nevezetékért csak a román és cseh hatóságoknál jártam el, hogy lehetővé tegyem nekik a Slatinára való átjutást a „Chibriturile” cégnél vállalt információszolgáltatás teljesítése végett.

A jegyzőkönyvekből kitűnik az is, hogy Pollák Leon az említett 6000 lej információs költségek fedezése fejében kapta a nálam levő pénzből és nem kovaköccsempészséről.

Nem felel meg az igazságnak a feljelentésnek az a része sem, hogy a szigeti rendőrség aluliroton keresztül havi 30.000 lej pauszáltságot vett volna a „Chibriturile” cégtől. Alulirott a f. év március hónapban Slatinán általam felfedezett gyufahamisításból kifolyólag kaptam egy 98.000 lejes prémiumot a nevezett cégtől, amely legális dotáció volt. Így elesik a cikk írójának az az állítása is, hogy szükségem lett volna kovaköccsempészsémet inszenálni, hogy megszojaljam a havi 30.000 lejt.

A cikk anonim írója ellen sajtó utján való rágalmozás büntette miatt a feljelentést megtettem a felettes hatóságomnál az ügynek az ügyészség előtt való folyamatba tétele végett.

Sighet, 1931 augusztus 17.
Fogadja tisztelt Főszerkesztő Ur nagyrabecsülésem kifejezését.

maradok tisztelettel és köszönettel:
Kostensky Géza
rendőrigazgató.

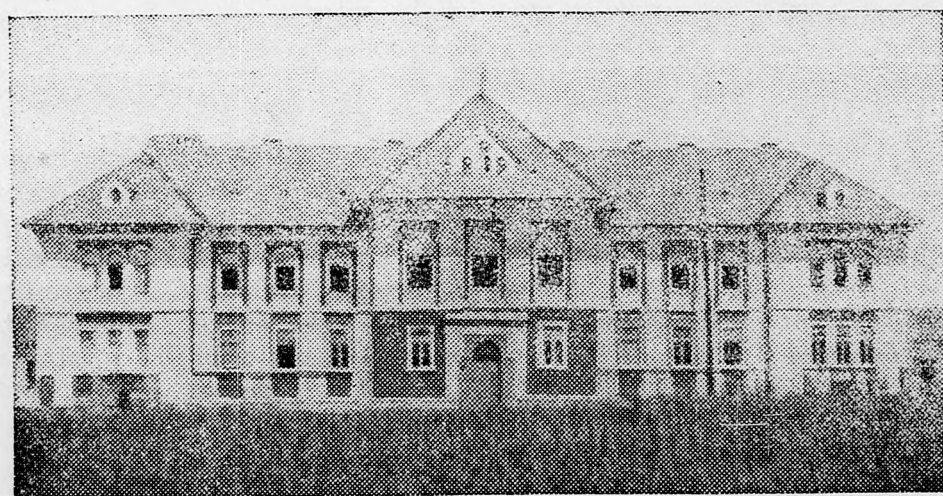
— A kovnói hadbírósg megkezdte Woldemaras volt litván diktátor összeesküvési perének tárgyalását. Kovnóból jelentik: Woldemaras volt litván diktátor és 22 hívének összeesküvési pere ma került főtárgyalásra a kovnói hadbírósg előtt. A pert zárt tárgyaláson folytatják le. A hatóságok a főtárgyalással kapcsolatban rendkívüli biztonsági intézkedéseket foganatosítottak, mert az volt az információjuk, hogy újból meg akarják kísérelni a vádlottak kiszabadítását. Házukutatók után újabb 12 letartóztatást történt Kovnóban.

Pályázat

Az odorheui statusquo hitközség a nagyünnepre egy jóha nagy mita előimádkozott keres (התורה is legyen) fenti címre küldendők.
Ajánlatok legkésőbb augusztus 28-ig fenti címre küldendők.
Odorheiu, augusztus 17.

Emölsék

A timisoarai zsidó internátus

Szigoruan kóser ellátás, Minden reggel istentisztelet, Allandó tanulmányi ellenőrzés. Virágos kert, nagy udvar, tornaterem központi fűtés. Centrális fekvés. Jutányos árak.

Szerda, 1931. augusztus 19.

HI

Az UJ KELET
bánsági z
Főszerkesztő
Felelős szerk
Bukares
Hátszegi Er
Cikkeink utána
megjelölés

— Leszerelün
Balbo olasz légi
vel az olasz légi
szesen több mint
légi hadgyakorla

— Nagyszabás
az Egyesült Áll
jelentik: Az Egy
nagyszerű csere
Brazilia kormány
kávét ad buzái
nak.

— Meghalt H
tanácsos. Koloza
gának egyik k
Lipót pénzügyi
a Koleszár-szar
magyar impériu
gatószághoz tartó
volt a vezetője,
pedig nyugdíjba
tett, ebben a vá
tét, egész gverm
mányait a koloz
mián végezte. A
sok szövetségéne
éves korában hu
törtökön, auguszt
kápolnából.

— Földrendés
jelentik: Texas
földrendés volt
északi tartomány
károkot okozott.
mos súlyos sebes
gésnek.

— Eliegyezés.
Mózes Jenő Cluj
den külön értesít

— Nagy előte
pánban Lindbergt
ból jelentik: L
Kamcsatka felszín
lowszka érkeztek
házaspárt Hokka
részén levő Nem
ban nagy előkés
bergh fogadására
macsu herceg fo
berghet.

— Amerikai K
szág. Londonból
pénzesport és a
folyó tárgyalás
nyújtandó 10 m
előrehaladott álla
csön fedezetűll
liumot kell leköt

— Izská Arnold
kezzen kiadóhivat

— Szeptember
nyithatnak a ber
jelentik: A poro
ter értekezletre k
furti és kölni é
valamint több na
megtárgyalta az
val kapcsolatos k
lések végén a m
szeptember 2. elő
hatnak, mert sem
dekeltek nem tu
adni bizonyos fol
lyok kihatásairól
várás.

— Ujabb ban
Newyorkból jelent
11 takaréknévtár
lentett s bezárta
összege meghalad

— A népszöve
kezdtek Bécsben
Ausztria pénzügy
ból jelentik: A ve
vetségi delegátus
gatóst tettek Sch
nizsternél, majd a
ték információsze
pénzügyi helyzet
lich pénzügyminis
szövetségi kancell
mán a népszöve
hallgatták a szöv
gazdasági minisz
ria gazdasági hely

HIREK

Az UJ KELET az egyetemesek érdekei és bányászati zsidóság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
 Cikkeink utágyomlását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— **Leszerelünk!** Rómából jelentik: Balbo olasz légügyi miniszter vezetésével az olasz légitámaszpontok, összesen több mint hatszáz gép, közelebről légi hadgyakorlatot tart.

— **Nagyszabású cseresznye Brazília és az Egyesült Államok között.** Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államok kormányának nagyszabású cseresznye-állapodott meg Brazília kormányával. Eszerint Brazília kávé ad buzáért az Egyesült Államoknak.

— **Meghalt Heigel Lipót pénzügyi főtanácsos.** Kolozsvár város törzslakosságának egyik kiemelkedő alakja, Heigel Lipót pénzügyi főtanácsos ma hajnalban a Koleszár-szanaszatóriumában elhunyt. A magyar impérium alatt a pénzügyigazgatásához tartozó kataszteri osztálynak volt a vezetője, az imperiumváltozások pedig nyugdíjba ment. Kolozsváron született, ebben a városban élte le egész életét, egész gyermekkorától kezdve. Tanulmányait a kolozsvári Gazdasági Akadémián végezte. A kolozsvári háztulajdonosok szövetségének egyik harcosa volt. 68 éves korában hunyt el. Temetése csütörtökön, augusztus 20-án lesz a temetői kápolnában.

— **Földrendés Mexikóban** Newyorkból jelentik: Texas és Mexikó határvidékén földrendés volt, amely Mexikóban az északi tartományok területén jelentős károkat okozott. Párösszeomlásoknál számos súlyos sebesültje is van a földrendésnek.

— **Eljegyzés.** Eliás Lilly Pécska és Mózes Jenő Cluj (Arad) jegyesek. (Mindkét külön értesítés helyett.)

— **Nagy előkészületek tesznek Japánban Lindberghék fogadására.** Moszkvából jelentik: Lindbergh és felesége a Kamaszka félszigeten levő Petropawlowszkba érkeztek. Mára várják a repülő házaspárt Hokkaido japán sziget keleti részén levő Nemuro repülőterére. Tokióban nagy előkészületeket tesznek Lindbergh fogadására. A repülőterén Takamacsu herceg fogadja és üdvözlő Lindberghet.

— **Amerikai kölcsönt kap Lengyelország.** Londonból jelentik: Egy amerikai pénzeszoport és a lengyel kormány között folyó tárgyalások Lengyelországnak nyújtandó 10 millió font kölcsön iránt előrehaladott állapotban vannak. A kölcsön fedezetéül a lengyel szeszmonopóliumot kell lekötöni.

— **Izák Arnold haladéktalanul jelentkezzen kiadóhivatalunkban.**

— **Szeptember harmadika előtt nem nyithatnak a berlini tőzsdék.** Berlinből jelentik: A porosz kereskedelmi miniszter értekezletre kérte a berlini, frankfurti és kölni értéktőzsdék vezetőit, valamint több nagybank delegátusát s megtárgyalta az értéktőzsde megnyitásával kapcsolatos kérdéseket. A megbeszélések végén a miniszter közölte, hogy szeptember 3. előtt a tőzsdék nem nyithatnak, mert sem a kormány, sem az érdekeltek nem tudnak ma még számot adni bizonyos folyamatba tett rendszabályok kihatásairól s ezért helyesebb a várás.

— **Újabb bankbukások Amerikában.** Newyorkból jelentik: Ohio-ban 4 bank és 11 takarékpénztár fizetési képességét elvesztett s bezárta pénztárait. A betétek összege meghaladja a 100 millió dollárt.

— **A népszövetségi delegátusok megkezdtek Bécsben információszerezésüket Ausztria pénzügyi helyzete felől.** Bécsből jelentik: Avenol és Laveday népszövetségi delegátusok tegnap délelőtt látogatást tettek Schober osztrák külügyminiszternél, majd a kancellárián megkezdtek információszerezésüket az osztrák pénzügyi helyzet felől. Tárgyaltak Reedlich pénzügyminiszterrel, majd Buresch szövetségi kancellárral. A délután folyamán a népszövetségi delegátusok meghallgatták a szövetségi mező- és erdőgazdasági miniszter referátumát Ausztria gazdasági helyzetéről.

A szovjet nem vonja el megrendeléseit a német ipartól

Párizs, augusztus 18. Meljakow, a szovjet orosz ipari delegáció Párizsban tartózkodó vezetője kijelentette, hogy nem felel meg a valóságnak az a hír, hogy a szovjet 300 millió márkás megrendelést elvonna a németektől s azt a francia iparnak adná. A szovjet Franciaországban elektrotechnikai műszereket, gőzkazánokat, turbinákat készül vásárolni.

Ujabb vasuti merényletet kíséreltek meg Németországban

London, augusztus 18. Az ir szabad állam északi részén, Coothill kerületben újabb terrorista cselekmények fordultak elő. A forradalmárok fákat döntöttek az utakra és más torlaszokkal lehetetlenné tették a közlekedést. Több helyütt a telefon- s táviróvezetéseket is

elvágták. Az északi vasutvonalon megszünt a forgalom, mert a terroristák több száz méter hosszúságban felszakították a vasuti síneket is. Az ir karambol újabb megerősítésekkel megkísérelti a forradalmárok megfékezését.

— **Vasárnap lesz a Diáksegélyező nyári mulatsága.** A Diáksegélyező nagyszerűnek ígérkező kerti ünnepélyére nagyszabású előkészületeket tesz a rendezőség, melyben a kolozsvári zsidó diákokon kívül a város zsidó ifjúsága maradék nélkül vesz részt. A Zajzon kerti ünnepély eseménye lesz a nyári szezonnak.

— **Hirdetmény.** Templomlátogatóink bérletstulajdonosait ezúton is tisztelettel értesítjük, hogy mult évi ülőhelyeiket f. hó 23-tól szeptember 2-ig fenntartjuk. Kérjük, hogy ezen határidőig jegyeiket az egyet titkári hivatalában (Str. G. Baritiu 16.) kiáltani sziveskedjenek, mert későbbi jelentkezéseket nem vehetünk figyelembe. A Poale Cedek templom bizottsága.

— **Rin-Tin-Tin.** (Az életmentő) című film kerül vetítésre az Építőmunkásmozgásban vasárnap 3, 5 és 7 órai kezdettel 2 felvonásban, vigjáték kísérelő műsor. Hét óra és szerdán 7-9-ig teljes új műsor „A vén komédiás” dráma 8 felvonásban. Gyönyörű kísérelő műsor.

— **Ausztria megmarad a régi elnökválasztó rendszer mellett.** Bécsből jelentik: A kormány elnökválasztási módosító törvényjavaslatot készít elő. A közvetlen népszavazás útján történő választás előre látható nagy költségei miatt az elnökválasztási novellát hatályon kívül fogják helyezni s meg fognak maradni a régi rendszer mellett, amely szerint az elnököt a nemzeti tanácsból és a szövetségtanácsból alakult nemzetgyűlés fogja választani.

Nincs a teremtsében nyertes, csak én! Nyertem a Zsidó Kórházak sorsjegyén!

— **Amerikában külön törvény készül a terhelő tanuk védelmére.** Newyorkból jelentik: Az a bizottság, amelyet Franklin Roosevelt, Newyork állam kormányzója, Seabury főtörvényszéki bíró vezetése alatt a newyorki városi megvesztegetési botrányok vizsgálatával bízott meg, nem készült hetett el munkájával, mert sok tanu megtagadta a vallomást, minthogy azzal önmagának kárt okozna. A vizsgálóbizottság tehát azzal a kéréssel fordult a kormányzóhoz, hogy ezeknek a tanuknak biztosítson büntetlenséget, mivel azonban ez a kormányzó jogkörén túlterjed, Roosevelt külön törvényjavaslatot fog Newyork államának törvényhozó testülete elé terjeszteni, amely augusztus 25-én tartja első ülését. Nyilvánvaló, hogy a többség az immunitási javaslatot meg fogja szavazni s ebben az esetben a tanuk vallomása bizonyára hatalmas botrányt fog felkavarni.

— **Kétszáz gyermek halt meg vérhasban Mexikóban.** Newyorkból jelentik: San Pedro Yacaján mexikói várost az árvíz egészen elöntötte és a lakosság a legnagyobb inségekben van. A gyermekek között vértörés lépett fel s három nap alatt több mint 200 gyermek halt meg. Oaxaca és Tampico városokban szintén pusztít a vérhas.

— **Megszűnt a „Sunday News”.** Londonból jelentik: Az angol sajtónak nagy eseménye van: megszűnt a Sunday News heti folyóirat, amelyet még 1842-ben alapítottak. Félévevel ezelőtt Wallis Edgar lett a főszerkesztője. Szombaton délután 6 órakor, mikor javában folyt a munka a szerkesztőségben és a nyomdában, megjelent a főszerkesztő helyettese és közölte, hogy a hetilap már másnap nem fog megjelenni, végleg megszűnik. A Saturday Express, lord Beaver Brook hetilapja azt írja, hogy a Sunday News már régen halálra volt ítélve, mert csak 40.000 példányszámban jelent meg és nem tudott a londoni vasárnapi lapokkal versenyezni.

Rohamosan közeledik

Főnyeremény: 1,000.000 Lei
Közeli 2000 nyeremény,
2,700.000 — lei értékben,

Siessen vegyen Zsidó Kórház sorsjegyet!

100 lej egy sorsjegy ára 100 lei!

Postai megrendelésnél az utánvételezési és portóköltéssel együtt is csak 100 lej egy sorsjegy.

Zsidó Kórházegyesületek Központi Sorsjátékintézősége Cluj, Piata Unirii 20.

NAPROL-NAPRA

A newyorki Associated Press jelenti Assuncionból, hogy Paraguay középső kerületeiben ciklon pusztított. 400 épület dőlt romba. Az első jelentések szerint 5 halottja és többszáz sebesültje van a borzalmas erővel tombolt viharok.

A holland kormány ujjaépítette a nemzetközi gyarmatügyi kiállítás leégett hollandiai pavilonját. A holland gyarmatügyi kiállítás ma újra megnyílt. Ezúttal Vilma holland királynő is rendelkezésre bocsátotta a kiállításnak nagyjértékű hollandiai műkincs-gyűjteményét. A kiállításnak sok látogatója van.

A Graf Zeppelin ma reggel 7 órakor 22 utassal angliai útjára indult. A lég-hajó este érkezik London repülőterére s utascseré után angliai 24 órák körrepülő utra megy a Royal Society tagjaival. Az angliai út után a Graf Zeppelin visszatér Friedrichshafenbe s nyomban utána svájci utra indul.

A Mont Blank vidékén három svájci turista 3500 méter magasságban hóviharba került s az éjszakát a szabadban töltötte id-oda bolyongva. Egyikük, F. Gobach Bazelből, a hóviharban megfagyott, a másik, a zürichi Erich Wettstein szakadéka zuhant s ott vesztette életét.

Az osztrák szövetségi hadsereg a bécsi arsenálban rendszeres ásatásokat végeztet annak megállapítására, hogy nincsenek-e az arsenálnak kettős pin-céi? Már eddig is számos titkos helyiséget tártak föl. A beomló föld szerencsétlenséget okozott, egy katonát eltemetett.

Dieppeben letartóztatták Hans Walter német állampolgárt, egy nemzetközi kokaincsempészbanda vezérét, aki a kábítószert aszpirin-szerű tablettákban hozta forgalomba, sőt rá is prézeltette a tablettákra az aszpirin szót.

Moszkvai jelentés szerint az orosz-svájci vegyes Kaukázus-expedíció a 4421 m. magas Mishetstau megmászása közben szerencsétlenül járt. Két orosz és két svájci kutató életüket veszítették.

A Nautilus fókavadászhajó kíséretében elhagyta Iong Year City spitzbergi kikötőt s megkezdte első tudományos kutatóútját az arktikus óceánban.

Anglia déli partvidékét vihar söpörte végig, amely sok helyütt jelentős károkat okozott. A La Manche csatornán egy vitorlás elsüllyedt a viharban s három utasa életét veszítette.

Jarry Gains néger boxbajnok menedzszere, Luper, Berlinbe készül, ahol Schmelingnek 400 ezer márkát akar felajánlani, ha a néger boxoló ellen kiáll.

Ecuador pályadíjat tűzött ki a legtöbb gyermekes családnyra megjutalmazására. A díjat M. Perez 47 éves nő nyerte, aki eddig 27 gyermeket hozott a világra.

Az utóbbi négy napon 43 halottja és 150 sebesültje van az országuti autós-összeütközéseknek. A sebesültek közül mintegy kilencvennek állapota igen súlyos.

Gitanello Triana, Spanyolország legnépszerűbb torreadorát egy bika Madridban felöklelte. Kivitték az arenából hordágyon s pár óra múlva meghalt.

— **Elcsapták a német kommunisták vezérét.** Berlinből jelentik: A mult vasárnapi népszavazás negatív eredménye nagy csalódást keltett Moszkvában. A III. Internacionálé végrehajtó bizottsága megfosztotta a német kommunistapárt elnökét, Thaelmannat a párt vezetésétől. Thaelmannak és több pártvezetőségi tagnak raportra kell mennie Moszkvába.

fürdő
 (EIM)
 ioaktiv sós-
 kkel.
 rvi, elhizásos
 rkeringsi za-
 gényesség, izom
 erüléses ide-
 asos zavarok,
 egezesek nyo-
 (Tabes, etc.)
 mennyel gyó-
 sós-vasas für-
 orvosi kezelés
 nyha, elsőren-
 zsiók mérsé-
 yeses staudal.
 október 1-ig.
 ást szivesen
 Gyógyfürdő
 zsiás (Bánát).
 emélyesen át a
 etrovai paraszt-
 a rendőrségen,
 ett jegyzőkönyv.
 — a cikk író-
 emített kovakö-
 ak valami része
 tartóztatott ter-
 s, hogy tette kö-
 uljon, azt igyek-
 öveket részben
 oza át és hogy
 volt erről a
 eon ezen állítá-
 bizonyítékok alá
 egeyek erőtelj-
 szerepét ez ügy-
 lényk ellentétben
 hogy az említett
 z alulírott felje-
 plezve.
 állítja, hogy alul-
 sával járt-kelet
 ág és a boesköi
 zemélyzet igazol-
 t az alaptalansá-
 rt csak a román
 rtam el, hogy le-
 Szlatinára való
 cégnél vállalt
 teljesítése vé-
 tünk az is, hogy
 6000 lejt infor-
 se fejében kapta
 és nem kovakö-
 zszágnak a felje-
 m, hogy a szigeti
 keresztül havi
 et vett volna a
 Alulírott a f. év
 finán általam fel-
 ásból kifolyólag
 prémiumot a ne-
 gális dotáció volt.
 nak az az állítása
 tt volna kovakö-
 tt, hogy megszól-
 lt.
 ellen sajtó utján
 e miatt a feljelen-
 tes hatóságomnál
 előtt való folya-
 s 17.
 rkesztő Ur nagy-
 dok tisztelettel és
 köszönettel:
 Kostensky Géza
 endőrigazgató.
 óság megkezdte
 diktátor össze-
 alását. Kovnóból
 olt litván diktátor
 ívészi pere ma ke-
 rovní hadbíróság
 yaláson folytatják
 rgyalással kapcsó-
 nsági intézkedése-
 mert az volt az
 jból meg akarják
 szabadtatását. Ház-
 o 12 letartóztatás
 zat
 squo hitközség a
 oha nagy erőkkel
 t és is legyen).
 k.
 b augusztus 28-ig
 s 17.
 Emökség

SPORT

A Ripensiat is felvették a nemzeti ligába

Bukarest is csak két csapattal szerepel

Bucuresti-Bukarest, augusztus 19. (Az Uj Kelet tudósítójától). A nemzeti bajnokságok kérdésében a labdarugószövetség meghozta végleges döntését. A futballszövetség végső határozatában néhány kérdést rezolvált, amelyekkel a terv ellenzékét sikerült leszerelni. Így felvették a nemzeti bajnokság egyletei közé a Ripensiat is, a középfajsúlyu bukaresti egyesületeket pedig, amelyeket lokálpatriotizmusból az ország legjobb egyesületeivel együtt sorozott be a nemzetek ligájába, végül is elejtették. Ilyenformán a nemzeti ligában 14 egylet mérkőzik, amelyek a következők: Bukarestből Unirea, Tricolor, Juventus. Nagyvárad NAC, Törökvs. Temesvár Ripensia, TAC. Kolozsvár Univerzitatea, Románia. Brassó Brasovia. Nagyszeben HTV. Arad AAC, Glória-CFR. Ploiesti Prahova és Resica UDR. A csapatok közül még bizonytalan az Univerzitateanak a bajnokságokon való részvétele. Az egyetemi csapat, nagyon helyesen úgy gondolkodik, hogy nem kockáztatja sokkal jobboldalabb és a játékosok fejlődése szempontjából hasznosabb nemzetközi mérkőzések lehetőségét a nemzeti bajnokságok költséges és bizonytalan küzdelmeiért. Amennyiben az Univerzitatea nem fog részt venni a bajnokságokon, úgy nehéz lesz eldönteni, hogy melyik kolozsvári egyesület kerül majd a ligába. Ugy hisszük, a 4 kolozsvári középfajsúlyú klub nem nagyon vetelkedik a bajnokságokban való szereplés dicsőségéért.

A brassói kerületi atlétikai versenyen Csegezi hat első díjat nyert, ami szép teljesítménye a tehetséges brassói all-round atlétának. A versenyen egyébként még csak említésre méltó eredményeket sem értek el. Vezéreink tulajdonosan elhanyagolták az atlétikát. Hol vannak azok a versenyek, amelyeken szezononként újabb és újabb rekordok dőltek meg? A román atlétikai rekordok vetélkednek a legjobb európai eredményekkel. A régi gárdát azonban nem helyettesítik a fiatalok. Dávid, Péter, Stefan, Kabát örökét nem vette át senki. Ha az ember szemmel kíséri az egyre fejlődő világotlétikát, bizony elszomorítóan kell, hogy találja a román atlétikának ezt a letargiáját.

Bodola, mielőtt az Újpesthez szerződött volna, a barrói IAR csapatában próbált szerencsét.

A zilahi UE vasárnapi uszóversenyén Fejér (U) a 100 m-es mellúszásban 1.24 mp.-cel országos rekordot javított. A versenyen az U, a KAC és a Románia uszói vitték az első díjakat. A vízpolóban a Románia 3:1-re győzött a zilahi vízpolócsapat fölött.

A Ferencváros-Ripensia meccsen a Ferencváros együttese a temesvári közönség előtt nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket. A temesváriaknak csak a halvesor tetszett, míg a csatársorból Takács II.-ön kívül nem sokat mutattak a fradisták. Tánzer indiszponáltan játszott, a bekkek gyengék voltak. A meccset a Ferencváros természetesen fölényesen nyerte, de a második félidőben a Ripensia ostroma csak balszerencséje miatt nem volt eredményesebb.

A Haggibbor megszervezi hazéna csapát. A Haggibbor új szakosztályt létesít: a hazéna-szakosztályt. Az egylet nőttagjai bizonyára örömmel fogadják a szép női sport bevezetését.

A próféta gyermek

Edmond Fleg megrázó zsidó regénye
Ára 100 lej és portó
KAPHATÓ AZ UJ KELET
KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

KÖZGAZDASÁG

Pár nap múlva nyilvánosságra kerül a szeszmonopolium-törvény tervezete

Már sajtó alatt van az új törvénytervezet

Bucuresti-Bukarest, augusztus 18. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A pénzügyminisztérium elkészítette a nagy izgalommal várt szeszmonopolium-törvény tervezetét. A tervezetet ma küldte nyomdába a pénzügyminisztérium és annak konyomtársa után szétküldik az érdekelteknek, akik véleményt fognak nyilvánítani a készülő törvényről. A törvénytervezet így a jövő héten már nyilvánosságra kerül.

Szigoruan ellenőrzik az orosz eredetű áruk behozatalát

Bucuresti-Bukarest, augusztus 18. A pénzügyminisztérium körrendeletet küldött az összes vámhatóságokhoz, amelyben eltiltja a kaliforniai alma importálását, míg egy másik körrendeletben szigorú utasítást küld a vámhatóságokhoz arra-

nézve, hogy a legfokozottabban ellenőrizze, hogy az országba érkező áruk nem-e orosz eredetűek és ha ez bebizonyosodna, úgy azonnal tegyenek jelentést a pénzügyminisztériumnak.

Színház—Mozi

Színház—Mozi

Szerda: Marianne és a beszéző kutyák. Csütörtök: Dolly karriert csinál. (Az Ufa Bloch-Raninovitsch produkciójának legújabb filmje. Vidám filmoperett, a főszerepekben Dolly Haas, Oskar Karlweis, Alfred Abel, Kurt Gerron).

CORSO-MOZGÓ műsora

Szerda 5, 7 és 9 órákor: Itt a tavasz! Ragyogó szép filmoperett. Főszereplők: Bernice Claire és Alexander Gray, operaénekesek. Műsor előtt: 2 felváltásos burleszk és Miki-Maus.

RADIO MŰSOR

Szerda, augusztus 19.

Bukarest. 21.45: Beethoven, Weber, Chopin, Strauss művei.
Budapest. 9.15: Hangv. 9.30: Hírek. — 12.05: Hangv. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: Felolvasás. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Amit a reklámról tudni kell. 5.30: Szalózenekari hangv. — 6.45: Humoros apróságok. 7.15: Gramofonhangverseny. 8: Cigányzene. 9: Zongorahangv. 9.45:

Zenekari hangv. 11: Pontos időjelzés, időjárás, hírek, majd cigányzene.
Bécs. 19.45: Gramofon. 20.45: Dal- és áriaest. 21.45: Cigányzenekari hangv.
Berlin. 20: Táncezene.
Breslau. 19.15: Offenbach-zene.
Stuttgart. 21.15: Filharmonikus hangv.
Varsó. 19.20: Gramofon.
Poznan. 20.30: Könyvű zene, szoprán és baritonének.
Kattowic. 21: Esti hangv.
Riga. 19.30: Szimf. hangv.
Milánó. 20.45: Strauss-operett.
Róma. 21: Rossini-est.
Prága. 20.25: Különböző nemzetek dalai. 21: Hegedűhangv.
Pozsony. 20.25: Hangverseny.

Csütörtök, augusztus 20.

Bukarest. 18: Zenekari hangverseny. 20.20: Gramafon. 21: Dalest. 21.20: Rádiózenekar. 22: Előadás. 22.15: Rádiózenekar. 22.45: Hírek.

Budapest. 9.30: Szent István-napi körmenet. 12: Déli harangszó. Pontos időjelzés, utána az Operaház zenekarának hangversenye. Szünetben rádiókrónika. 2: Gramofonhangverseny. 3.45: Pista bácsi mesél a gyermekeknek. Utána pontos időjelzés, 4.25: A Szent István díj helyszíni közvetítése. 4.30: Zenekari hangverseny. 5.45: A budavári királyi palota külső szépsége. 6.10: Magyar nóták. 7.10: Szent István király 7.40: Sporteredmények. 8: Színmű a Studióból. Utána pontos időjelzés, hírek, majd

Szenzációsan olcsó könyvek

Adler: Marx, a gondolkodó Lei 25
Adler: Alkoholizmus és szakszervezetek Lei 4
Andersen: A muzikális malac Lei 7
Andrejev: A pince mélyén Lei 48
Balzac: A lidérc Lei 20
Barbusse: Jézus Lei 65
Bauer: A szocializmus útja Lei 6
Bernstein: A gazdasági történet alapvonalai Lei 20
Bernstein: Mi a szocializmus Lei 5
Bernstein: Görli tzi pártprogram Lei 12
Bernstein: Lasalle Ferdinand és je-lentősége Lei 18
Csehov: Kisértetes éjjel Lei 40
Csehov: Idegenkenyéren Lei 40
Csehov: A fekete barát Lei 40
Csehov: A koldus Lei 40
Farkas: Kisértetek Lei 80
Frensen: A z Anna Hollmann el-süljedése Lei 15
Gergely: Játszik az ucca Lei 25
Hamsun: Ösi csillagok Lei 15
Jászai: Az agitáció Lei 4
Kasza: Mi az igazság Lei 5
Vanczák: Szakszervezeti demokrácia Lei 5

Kertész: Nemzetköziség útja Lei 40
Lasalle: Az alkotmányról Lei 6
Lasalle: Munkásprogram Lei 6
Macdonald: Szocializmus és társad. L. 48
Marx: Osztrályharcok Franciaországban Lei 48
Marx: Bér és profit Lei 20
Marx: Harmadik Napoleon állam-csínye Lei 20
Marx: olgárháboru Franciaországban Lei 20
Masekines: A világ népeinek me-zeséiből Lei 30
Migray: Egy keresztény szociális állam története Lei 18
„ Az internacionalé története Lei 25
„ Egyház ésmunkáskérdés Lei 5
Müller: Marx és szakszervezetek Lei 15
Muitatuli: Max Havelár Lei 45
Pach: Társadalmi ember élete Lei 25
Pargus: Állam, ipar, specializmus Lei 20
Róka Tóni: Erger-Berger Lei 35
Rubin: Egy szegénydiák feljegyzései Lei 5
Snowden: Ha a munkáspárt uralomra jut Lei 8
Szemes: Mi az osztályharc Lei 5
Webb: Kapitalizmus hanyatlása Lei 65

Kaphatók az „UJ KELET” könyvostályában

Vidékre utánvéttel, vagy az összeg és a portóköltség (pénz, vagy bélyeg) előzetes beküldése után szállítunk!

TOZSDE

Kolozsvár, augusztus 18. Márka 40.10, holland forint 68.20, dollár 168³/₄, font sterling 818, francia frank 6.66, lira 8.87, cseh korona 5, pengő 29.30, dinár 3, schilling 23.72, svájci frank 33, zloty 19¹/₂, belga frank 23.60.

Bukarest, augusztus 18. Francia frank 6.67, font sterling 820, dollár 173, belga frank 23.50, lira 8.90 svájci frank 33.20, cseh korona 5.03, osztrák schilling 23.80, márka 39.80, holland forint 68, dinár 2.96.

Zürich, augusztus 18. Holland forint 206.80, dollár 5.12⁷/₈, font sterling 24.91¹/₂, francia frank 20.11, lira 26.84, cseh korona 15.18¹/₂, pengő 90.02¹/₂, dinár 9.08, lej 3.04³/₄, zloty 57.40, schilling 72.10.

10 cigányzene. 10.45: Az Operaház zenekari hangversenye.

Bécs. 20.30: Operett.

Berlin. 22.15: Táncezene.

Breslau. 21.10: Filharmonikus zene.

Hamburg. 22.30: Táncezene.

Langenberg. 20: Könyvű zene.

Lipese. 29: Filharmonikus hangverseny.

Varsó. 20.15: Filharmonikus hangverseny.

Poznan. 20.30: Magyar hangverseny.

Kattovitz. 20.15: Hangverseny. 23: Könyvű és táncezene.

Milano. 19.45: Gramofon. 20.45: Opera.

Róma. 20.10: Gramofon. 21: Szimfonikus hangverseny.

Prága. 19.50: Enekhangverseny. 22.15: Zongorahangverseny.

Pozsony. 17.20: Gramafon.

Osló. 20.30: Dalest. 21: Zongorahangverseny.

Toulouse. 19.45: Dalok. 20: Könyvű zene. 20.15: Műdalok. 21: Bécsi zene. 21.15: Spanyol dalok. 21.45: Havaji gitár. 21.50: Jazz. 23.30: Táncezene.

Belgrád. 22.50: Rádiózenekar.

A próhirdetéseik

Szavanként 4 Lei
Vastagbetűvel 8 Lei
Legkisebb apró. 10 szó 40 Lei
Állástkeresőknek 1 szó 3 Lei
Vastagbetűvel 6 Lei
Csak vasárnapra feladott apróhirdetés 25 százalékkal drágább. Díj előre fizetendő. Csak portóbélyeggel ellátott jellegű leveleket továbbítunk.

Sakter, előimádkozó és mail, aki autorizált héber tanító is, állást keres neológ hitközségnél. D. Manole Drágásani, jud. Valcea.

Valódi és belföldi perzsaszönyegek és ezüstnemű nagyon olcsón eladó. Cim a kiadóban.

Schwartz Ignácné kóser vegetárius étterme áthelyezve Calea Regale Ferdinand (volt Wesselényi u.) 23 szám alá. Bejárat Szappan uca felől. Olcsó árak!

Olcsón eladó 30 f. méter furnirozott falburkolat és szobanövények, Calea Victoriei 68.

Nagyváradon teljes ellátásra elfogad izr. urisalad középiskolás urileányt, vagy urifut furdoszoba- és zongorahangszálat. Berger Antalné Oradea, Str. Cante-mir (Beöthy Ödön uca) 42., I. 7.

שיב מורה אורה בעית ביעק ומוחל ממשק
קום הודעה
UJ KELET

34 éves, független, barna, jókedélyű uriaszony középkori uriember ismeret-ségét keresi. Teljes című levelet „Pajtás” jellegre a kiadóba.

Arva zsidó leány, ki a háztartás minden ágában jártas, gyermekekhez ajánlkozik. „Szerény” jellegre.

Háromszobás komfortos lakás szeptem-ber 1-re kiadó. P. Mihai Viteazul 8.

Egy üzlethelyiség és egy 3 szoba-kony-hás komfortos lakás szept. 1-re kiadó. Malom u. 16.

Első gimnázista fiának jobb zsidó családnál teljes ellátást keresek. „Vidéki” jellegre.

XIV. ÉVF. *
Cluj—Koloz
augusztus 20
5691 ÉV

As Uj Kelet az eg
és bánsági zsidó
napila
Cikkeink utánn
forrás megjelölés
me
Kéziratokat nem
megőrzésükre nem

A történetész

Nem lehet monda-fesszor ne volna a r-rész paradoxonok er-tos éleslátással mér-mült eseményeit s a-meghuzódó erkölcsi, lis rugókat.

De teljesen tehet-kor, midőn nem az e-lásáról, hanem azok-tásáról volt szó.

Mi sem illusztrál-a mai helyzet.

Egy egész világ k-a kibontakozás utja-mai nehézségek sz-összedugták fejüket-a miniszterelnökök-ugyszólván napirend-Jorga pedig ezala-sokat tart Valeni d-cikket ir lapjában, okolja a mai su-tudniillik „a pénz-kell a bankároknak, kat a pénztől elrag-Késztelen, hogy A történelmi múlté-S alighanem röv-múlt is.

Bethlen

Tíz éven keresztül-tott Magyarország é-diktátor. Nagy alko-a kezében, akadály-valósíthatta volna-mányzati elveket és-lokat.

Mindebből azon-Egy kis kilék érdeke-két, amely a líheg-ragadta magához a-eszménye, kizárólag-mának megőrkíté-rezsím a magyar t-arábba, legreménye-t A látszólagos” kons-valóssággal vissza-uralmát s míg egy-gyoni jólét szédüle-az ország dolgozó é-a legszörnyűbb nyo-elégedetlen tömegek-revizió mákonyával-ták és térítették el.

Legsükebb érde-könnvet fognak hul-elmulása fölött, am-zonyos, hogy csakú-bukását ugyanis ne-elő, hanem minden-külföld akarata. Eze-eldőlnie annak, vajz-tált személyi változ-mokratikus erői rez-átalakítani.

A visszacsinnál

Mindnyájan emlé-szent háborúra, ame-liberális párt indite-dekeltsgü iparválla-zalás címén. Evek-elegyüld üdvözítő je-a hazafiúi kebel, a-jelentette, hogy ism-iparvállalat nacio-tani. Mintha ettől-románia sorsa. A-„prin noi in sine”-teljesítménye volt-háboru, amelyben-ugyan teljes győzél-érdekeltségeket cs-boxolni a romániai

Hogy mi volt en-fizeti meg ennek a-az csak most kezd-Román nacionaliza-kerül a szegény r